

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.- 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Indische Tentoonstelling te Arnhem (I.T.A.) 11 Juni—28 Juli 1928. — De „Oost en West”-dag. — De Indische Luchtvaartconcessie, door M. C. Moes, Officier-vlieger der Kon. Marine. — Van Week tot Week. — Kunst-, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Europ. Pers. II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. Ingezonden: Bouwplan Ir. C. Rutten. — Berichten der Afdelingen: I. Amsterdam, II. Apeldoorn. — Mededeelingen: I. Van het Hoofdbestuur, II. Van het Dag. Bestuur, III. Van de Redactie, IV. Van het Inform.-Bureau. — Mutatiestaat van 20 tot 23 Juni.

Indische Tentoonstelling te Arnhem (I. T. A.) 11 Juni—28 Juli 1928.

WENKEN VOOR BEZOEKERS.

1. Afstand Station—ingang Zijpendaal, 20 minuten wandelen, langs het Park Sonsbeek.

TOEGANGSPRIJZEN.

Dag-kaart op een weekdag (alles inbegrepen, ook stedelijke belasting)	f 1.—
Kinderen tot 16 jaar	„ 0,50
Idem, idem op een Zondag	„ 0,60
Kinderen tot 16 jaar	„ 0,30
Doorlopende kaarten, geldig voor het geheele seizoen, (strikt persoonlijk)	„ 7,50
Avond-kaarten (na 5.30 uur)	„ 0,25
School-kaarten (ook voor de geleiders), omits 8 dagen van te voren aangevraagd, onder bijvoeging van remise, per persoon	„ 0,35
Vereenigingen, Clubs enz., bij bestelling voor minstens 50 personen — 8 dagen van te voren aangevraagd met bijvoeging van remise — per persoon op een weekdag	„ 0,50
„ „ „ „ Zondag	„ 0,30

4. Uitvoerige Catalogus, aan te vragen bij de Drukkerij „de Vlijt” te Arnhem, franco per post 0,60

5. Opening elken dag om 9.30 voormiddags, sluiting van de Paviljoens en de Stands 5.30 namiddags. N.B. De Zeetuin blijft ook na 5.30 uur open. Houders van Avondkaarten moeten f 0.35 bijbetalen.

6. Uitstekende gelegenheid voor Lunch en Diner in Lunchroom en Europeesch Restaurant, tegen matige prijzen, (te adresseeren: den heer J. Dommering, Hotel Bristol, Arnhem). Rijsttafel in het Indisch Restaurant „Waroeng Djawa” (te adresseeren aan den heer Geradts, Kastanjelaan 41, Arnhem).

7. Een volledig, rustig bezoek van alle bezienswaardigheden, zal 4 à 5 uur vorderen. Voor bezichtiging van het voornaamste rekene men op 2½ uur.

8. Autopark en fietsenstalling, onmiddellijk bij den ingang van Zijpendaal.

Op grond van meerdere, o.a. administratieve, bezwaren wordt het ons noodzakelijk de gelegenheid voor de leden van „Oost en West” om via de secretariaten hunner afdelingen 50% reductie te krijgen op de toelatingskaarten, 1) niet langer open te stellen dan tot en met 30 Juni a.s.

1) Zie pag. 1 van het Kol. Weekblad van 7 Juni.

Brunswick Panatropes-Radiolas-Records

Directeur: J. PHILIP KRUSEMAN, Noordeinde 91, Den Haag, Tel. 14400

De toonaangevende Amerik. Phonograaf, de eenige machine, die ALLE (óók Edison en Pathé) platen met denzelfden weergever speelt. Op Brunswick Platen de beste Amerik. Bands en wereldartisten (o.a. Willem Mengelberg)

Komt U eens luisteren in onze gehoorzaal? Onze sedert 15 jaren in Indië bekende Firma waarborgt coulante behandeling.

HAAGSCHE SCHOOLVEREENIGING - NASSAULAAN 26, DEN HAAG - Tel. 14574

OPLEIDINGSSCHOOL

v. Gymn., Lyceum, H.B.S. en 6-jar. (zoonodig een 7e klas met verdieping der leerstof en uitbreiding; Wiskunde en Duitsch)

Zooveel mogelijk INDIVIDUEEL ONDERWIJS in kleine klassen (pl.m. 20)

Naast de gewone vakken L.O., Sport, Zwemmen, Slójd, Rhythm. Gymn. FRANSCH ONDER DE GEWONE SCHOOLUREN

Streng hygiënische maatregelen. Een KLEUTERKLAS voor 4- en 5-j. kinderen. De Directeur: G. HELLINGA.

MENNO & Co.
BANKIERS
OPGERICHT 1902

KORTE VOORHOUT 6
(naast Hotel Paulez)

DEN HAAG

KLUISINRICHTING
— MET —
SAFE-LOKETTEN
TE HUUR

GEOPEND VAN 9 TOT 5 UUR
ZATERDAGS VAN 9 TOT 12 UUR

VERKOOPHUIS
GROOT HERTOGINNELAAN 101
DEN HAAG

SPECIALAAL VOOR IND. FAMILIES INGERICHT

Bestaat ruim 25 jaar

DAGELIJKS GEOPEND VAN 10 TOT 4 UUR

JAC. KOETSIER

Magazijnen van Koloniale
-:- Waren, Comestibles -:-
Delicatessen en Fijne
Vleeschwaren, Chocolaterie

FAHRENHEITSTRAAT 772
Telefoon 34326-34327

MEEZENLAAN 61 - Tel. 36908
Postgiro 23051

Dagelijks opnemen en bezorgen aan huis vóór 12 uur

Aanbevolen door vele Indische Families

JOS. D. NETTEN & Co. - IN EFFECTEN
Sportlaan 3 - 's-GRAVENHAGE - Telefoon 31201

Wij beschikken over een directe telefoonverbinding met de AMSTERDAMSCH BEURS. Zijn daardoor in de gelegenheid tijdens het Beurs-uur alle verlangde koers-informaties te verstrekken en orders af te doen.

Onze cliënten kunnen op afdoening wachten.

P. v. d. BRUL VEENESTRAAT 15
Den Haag

Groote sorteering HEEREN-, JONGENS- en KINDERKLEEDING

Spec. Afdeling v. KLEEDING NAAR MAAT

SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN

ZOEKT U EEN WONING. . . . ?

Bezichtig dan eens den

LINNAEUSHOF

met lijn A vanaf het Leidsche Boschje tot halte Nieuweweg en U zult verbaasd staan over de prachtige Woningen en heerlijke ligging. Rustig, goedkoop en gezond wonen. Huurprijs: dubb. vrije Bovenhuizen vanaf f 650 tot f 800; Benedenhuizen met bel-étage f 750 tot f 900. Enkele mooie Winkelhuizen met Bovenhuizen vanaf f 1700, inrichting naar huurders keuze. R.K. Kerk en scholen aanwezig.

Verder een uitstapje per fiets of lijn H vanaf Museumplein naar

TUINDORP RANDWIJCK

Amstelveenscheweg, 100 M. voorbij de Kalfjeslaan, schitterende Heerenhuizen, 6 kamers, complete badkamer, keuken, kelder en groote tuin. Zeer lage belasting. Huurprijs vanaf f 60 per maand. Koopsom vanaf f 9000—f 13000. Alsmede enkele mooie Winkelhuizen met Woning, koopsom f 16000. Te bevragen bij den Makelaar J. ROZE-STRATEN, Vondelstraat 49, Amsterdam, Telefoon 22865.

Aanbevolen adres voor OOST EN WEST.

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ AMSTERDAM

Gestort Kapitaal f 80.000.000.—
Statutaire Reserve f 40.000.000.—

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-
feren. — Incasseeringen en Financieringen. — Schrif-
telijke en Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven.
— Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Aan- en Ver-
koop van Effecten. — Administratie van Vermogens. —
Open en Gesloten Bewaarneming.

SAFE-DEPOSIT — KOFFERKLUIS

Inrichting tot het plaatsen van brandkasten. Speciale
gelegenheid tot het huren van afzonderlijke kluisen
voor groote administraties.

TAAMS & KEYSER

BANKASTRAAT 10, Den Haag - Tel. 17164, 10387

KEYSER & Co.

P. C. HOOFSTRAAT 24
Amsterdam - Tel. 21729

Behandelen alle Effectenzaken, geven
inlichtingen over Courante en
Incourante Fondsen

REKENING-COURANT COUPONS

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

Belasten zich met alle Bankzaken

Safe-Inrichting

Jenny K. v. NIEUKERKE

Dr. BLOOKERSTRAAT 27
Tel. 78264 - VOORBURG - Giro 79459

HOROSCOPEN EN
ASTROLOGISCHE
ADVIEZEN

JAN MESKER & Co.

PRINS HENDRIKSTRAAT 44-50

DEN HAAG

COMPLETE MEUBILEERING

IN MODERNE EN ANTIEKE STIJLEN

VRAAGT GRATIS ONZE UITGEBR. CATALOGUS
BILLIJKE PRIJZEN :: BILLIJKE PRIJZEN

DE N.V. BEGRAFENIS-ONDERNEMING

„SIMPLICITAS”

VAN W.J. INNEMÉE & ZONEN TE 'S-GRAVENHAGE
IS ONMIDDELIJK IN HET BINNEN-EN
BUITENLAND TE ONTBIEDEN VOOR REGELING
VAN EEN TRANSPORT, BEGRAFENIS OF CREMATIE

KANTOREN: DENNEWEG 71-73

GARAGES, KISTENMAKERIJ EN DRUKKERIJ: HOOIKADE 43-57

TELEFOON: 11314 EN 12890

VERLOFGANGERS UIT INDIE

benutten een gedeelte van hun Verloftijd, voor het volgen
van PRIVE- EN CLUBLESSEN aan het bekende INSTITUUT

„SCHOEVEERS” STADHOUDERSPLEIN 3 - DEN HAAG
NIC. WITSENSTR. 3 - AMSTERDAM

STENO - TYPEN - BOEKHOUDEN - FRANSCH - DUITSCH - ENGELSCH - ESPERANTO

Afdeulingsberichten in verband met de I.T.A.

Afdeeling Amersfoort.

Wij deelen aan onze heeren- en dames-leden
mede, dat persoonlijke entree-kaarten voor de
I.T.A. verkrijgbaar zijn bij den heer E. Roodhuyzen,
Prinses Marielaan No. 18, tegen den prijs van f 0.50
voor weeksche- en f 0.30 voor Zondagsche kaarten.
Huisgenooten, met uitzondering van kinderen, be-
talen den vollen entree-prijs, respectievelijk ad
f 1.— en f 0.50, bij den ingang van het tentoon-
stellingsterrein.

In de 2e week van Juli zal een excursie naar de
I. T. A. worden georganiseerd, waaraan deel kun-
nen nemen de ouders met hunne kinderen, die dan
vacantie hebben.

HET BESTUUR.

Afdeeling Amsterdam.

Voor de leden der Afd. Amsterdam zijn tot 30
Juni, ten kantore van den heer W. Rehbock, wnd.
secretaris, Keizersgracht 517, kaarten voor de I.T.A.
tegen gereduceerden prijs beschikbaar.

Afdeeling Apeldoorn.

Na 30 Juni zijn voor de leden geen kaarten met
gereduceerden prijs meer beschikbaar en vervallen
de spreekuren van den secretaris op Maandag- en
Donderdagavond.

Afdeeling 's-Gravenhage.

Door het Afdeulingsbestuur van 's-Gravenhage
wordt aan zijne leden ter kennis gebracht, dat nog
éénmaal, en wel op Donderdag 5 Juli, gelegenheid
zal bestaan voor hen en de leden van hun gezin tot
het gezamenlijk bezoeken van de Arnhemse Ten-
toonstelling, waarvoor de algeheele kosten uit en
thuis per persoon zullen bedragen:

per 2e kl. incl. lunch, diner etc.	f 10.75	inclusief foelen, onge- vallenverzeke- ring, maar exclusief dranken.
per 2e kl. incl. rijsttafel, diner etc.	f 11.—	
per 3e kl. incl. lunch, diner etc.	f 9.—	
per 3e kl. incl. rijsttafel, diner etc.	f 9.25	

Deelnemers gelieven zich vijf dagen tevoren
onder inzending der gelden op te geven aan het
adres van den heer G. W. Erfmann, Cornelis Hout-
manstraat 40, gironummer 116053, of bij persoon-
lijke betaling ten kantore van het Hoofdbestuur der
Vereeniging, Korte Voorhout 6, des morgens van
10 uur tot half 12.

Vertrek van den trein van het Station Staats-
spoor, des morgens om 8 uur 18, aankomst te Arn-
hem 10 uur 27.

Vertrek van Arnhem 20 uur 30, aankomst den
Haag 22 uur 40.

De Voorzitter der Afd.:
F. VAN PESKI.

N.B. De reizen per trein en per bus (in Arnhem)
moeten gezamenlijk gedaan worden, terwijl ieder
op het tentoonstellingsterrein vrijheid gelaten
wordt.

Afdeeling Groningen en Ommelanden.

De administratie van de Indische tentoonstelling
te Arnhem bericht ons, dat de voorverkoop van
toegangskarten door het Bestuur van onze afdeeling
kan geschieden. Ieder onzer leden, die kaarten
in voorverkoop wenscht te koopen, kan deze, echter
slechts tot 30 Juni, opgeven aan de volgende
adressen:

Jhr. W. W. Feith, Ossenmarkt 8, Groningen.
H. J. Bartelings, Directeur Zeevaartsch., Groningen.

P. J. Hommes, Oranjesingel 5, Groningen.
J. Franke, Fabrikant, Hoogezand F 76.

De prijzen der kaarten zijn als volgt:

Toegangskartaat op gewone wekdagen	f 0.50
Toegangskartaat op Zondagen	„ 0.30
Doorlopende kaarten	„ 3.75

Toegangskarten worden voor leden van Groningen te Arnhem niet verkocht.

J. FRANKE,
Secretaris-Penningmeester.

Afdeeling Nijmegen.

Toegangskarten voor de Indische Tentoonstel-
ling te Arnhem zijn voor de leden der Ver. „Oost
en West” verkrijgbaar ten huize van ondergetee-
kende, iederen Woensdag en aZterdag van 2—
uur namiddag.

Er wordt aan herinnerd, dat deze kaarten strik-
persoonlijk zijn.

C. MOLLEMA,
Slichthorststraat 49

Afdeeling Utrecht en Omstreken.

Aan de Leden en Begunstigen
te Utrecht en O.

Op Zondag 8 Juli zal bij genoegzame deelnemi-
ons Bestuur een afdeelingstocht naar de I.T.A.
organiseeren. Ieder lid wordt dringend verzoekt
huisgenooten, vrienden en bekenden niet-leden
te wekken tot deelneming aan dezen tocht.

Vertrek Utrecht 9.28 C.S., terug Utrecht 17.00 C.S.

Reiskosten 3e klas plus entree tentoonstelling
bij deelname van ten minste 50 personen ± f 2.50

Den leden wordt verzoekt vóór 30 Juni aan
Mevr. Dr. C. Rutten-Pekelharing, C. Evertsenstraat
7 (Utrecht), op te geven, hoeveel kaarten worden
verlangd, onder bijvoeging van onkosten of bij-
schrijving daarvan op gironummer 626611 (van
eerst-ondergeteekende).

Alle gewenschte inlichtingen verstrekken de be-
stuursleden der afdeeling „Utrecht en Omstreken”

Mevr. Dr. C. RUTTEN-Pekelharing,
wnd. Presidente, C. Evertsenstraat 7

Mevr. L. P. VAN DER WIJK-v. d. Haar
Secretaresse, Maliebaan 127.

H. SOMERMEYER,
Penningmeester, Frans Halsstr. 29

P. Ch. BOLAND, Frans Halsstraat 51.

N.B. Vriendelijk verzoek, de kaarten met inlich-
tingen over de I.T.A., die U dezer dagen zijn op-
zullen worden toegezonden, onder Uwe kennis-
te willen verspreiden.

De „Oost- en West”-dag.

Het stemt waarlijk tot groote voldoening, dat
aan den oproep van Hoofd- en Afdeulingsbesturen
onzer vereeniging tot bijwoning der jaarl. alg. ver-
gadering en daarmee gepaard gaand bezoek aan
de Indische tentoonstelling, op Zaterdag 23 Juni
door zooveel — dames zoowel als heeren — ge-
voerd is gegeven.

Van heinde en verre waren de deelnemers op-
komen, waar ze, tegen 11 uur, op het tentoonstel-
lingsterrein: het schoon gelegen landgoed Zijpe-
daal, werden verwelkomd door het gemeentel-
bestuur van Arnhem, bij monde van den burg-
meester. In een hartelijke toespraak schetste
heer De Monchy de ver strekkende betekenis deze
tentoonstelling en van deze bijeenkomst, en bracht
daarbij hulde aan de vereeniging Oost en West
waaraan het te danken is, dat Arnhem thans een
centrum vormt van belangstelling voor de Indië
welke toespraak onder levendig applaus werd be-
antwoord door onzen alg. voorzitter, den heer
Zuyderhoff.

Verkwikt door een geurigen kop koffie met gebak
— vriendelijke attentie van de gemeente Arnhem
— begaf men zich na afloop der officieele ontvan-
g in groepjes naar de heerlijk frische theaterzaal
(Jav. pendoppe), waar de voorzitter om precies
twaalf uur de vergadering opende. Hij heette de
talrijke aanwezigen — het aantal bedroeg, dank
ook de belangstelling der Arnhemse leden, stel-
lig meer dan 400 — hartelijk welkom, bracht nog-
maals welverdiende hulde aan de afd. Arnhem en
in het bijzonder aan haren eminenten voorzitter
Mr. Huges, aan wien reeds op den dag van de op-
ning der tentoonstelling de hoogste onderscheiding
waarover de vereeniging beschikt, nl. de gouden
eere-medaille van verdiensten, was uitgereikt, om
vervolgens — blijkbaar tot genoegen en met vol-
instemming der vergaderden — in een zeer snel
tempo de belangrijke agenda af te doen. (Voor een
gedetailleerd verslag zij verwezen naar de notulen
van den alg. Secretaris, welke in een der volgende
Nrs. van het K. W. zullen verschijnen).

Door de in alle opzichten uitstekende regeling
ook wat betreft de tijdsverdeelting, had de klo-
nauwelijks één geslagen, toen men het gezelschap

HOTEL „DE TWEE STEDEN” RESTAURANT „DE TWEE STEDEN”

Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage

FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD

THE DANSANT - DINER CONCERT
ROEMEENSCH ORKEST
UITSTEKENDE KEUKEN
GERENOMMEERDE WIJNKELDER

weder vereenigd zag aan het gemeenschappelijk, zeer geanimeerd noenmaal (sommigen hadden de voorkeur gegeven aan een echte rijstafel in het Indisch restaurant), na afloop waarvan tot zes uur „vrij-af” werd gegeven voor het bezichtigen van de uitgestrekte tentoonstelling, waaromtrent de verwachtingen, na al hetgeen de dagbladders er reeds over heeft geschreven, vrij hoog waren gespannen. En inderdaad, die verwachtingen zijn niet beschaamd, integendeel: zoowel wat uiterlijk als wat innerlijk betreft heeft de I.T.A. de verwondering getrokken van allen die, op den onvergetelijken middag van den 23en Juni, het voorrecht genoten met eigen oogen te aanschouwen wat op Zijpendaal is tot stand gebracht ter bevordering der kennis van- en de belangstelling in Oost- zoowel als West-Indië.

Men verwachtte van ons intusschen geen beschrijving van het zich in zomerweelde badend tentoonstellingsterrein, ook niet van de tijdelijke gebouwen, welke zich zoo voorbeeldig aanpassen aan de omgeving, en evenmin van den interessanten inhoud der tentoonstelling zelve, ondergebracht in die gebouwen en in het kasteel Zijpendaal. Om daarvan een slechts gering denkbeeld te kunnen geven zou men reeds moeten beschikken over plaatsruimte, welke de kolommen van meer dan één Nr. van het Kol. Weekbl. geheel zouden vullen. Onze mede-excursisten, die, evenals wij, aan de hand van den met groote zorg en nauwkeurigheid samengestellten catalogus bijna vier uur tijds hebben besteed om zooveel mogelijk, zij het slechts vluchtig, te zien van het tentoongestelde, zullen ongetwijfeld dezelfde meening zijn toegedaan.

We moeten volstaan met in enkele woorden samen te vatten den indruk, welke de I.T.A. op alle bezoekers heeft gemaakt: De Indische tentoonstelling is in alle opzichten gelukkig geslaagd; ze is één groot succes voor hem die het initiatief nam en voor hen, die op eenigerlei wijze hunne medewerking aan de totstandkoming hebben verleend!

Na den rondgang door het tentoonstellingscomplex, waarbij bestuur en leden der afd. Arnhem en eenige andere dames en heeren met de meeste bereidwilligheid inlichtingen verstrekten, of zich op andere wijze verdienstelijk maakten, begaf men zich tegen zes uur naar het restaurant, waar de tafels gedeekt stonden voor een gezamenlijk diner van deelnemers en genodigden.

Gedurende den maaltijd stelde de voorzitter eenheidronk in op H. M. de Koningin, waarmede de aanwezigen luide hunne instemming betuigden en hem hij vervolgens het woord om nog eenmaal uitdrukking te geven aan de gevoelens welke hem bezielde op dezen voor „Oost en West” zoo merkwaardigen en gewichtigen dag.

De heer Zuyderhoff zeide (ongeveer) het volgende:

„Vergun mij, Dames en Heeren, uwe levendige tafelkout een oogenblik te onderbreken.

Wanneer ik U allen een hartelijk welkom toeroep aan dezen feestdiner, dan geldt die welkomstgreet vóór allen mijn buurman, den Burgemeester van Arnhem, den heer De Monchy, die ons de eer aandoet hier mede aan te zitten.

Ook uwe aanwezigheid, Heeren Wethouders en mijnheer de wd. Secretaris van Arnhem, de Uwe mijnheer De Koo, bouwer van de Ita, en last but not least, Uwe tegenwoordigheid mijnheer Huges met Mevrouw Huges, wij stellen Uw aller bijzijn op hoogen prijs.

En wanneer ik mij nu richt tot de overige aanwezigen, tot de talrijke leden van Oost en West met hunne dames, die ik om mij heen geschaard zie, dan stemt mij dat tot groote voldoening — meer dan dat: tot groote vreugde en gevoel ik mij gedrongen om, zij het kort, de betekenis van dezen dag nog eens in het licht te stellen.

Sedert de oprichting van onze vereeniging op 3 Mei 1899 is er geen belangrijker dag geweest en heeft zich geen gelegenheid voorgedaan, dat zoovele leden uit alle deelen des lands samengekomen zijn, zelfs niet toen wij ons 25-jarig bestaan herdachten en onze leden in grooten getale van hunne belangstelling blijken gaven.

Bijzondere vermelding verdient de uitmuntende artikelen-reeks van den Indischen redacteur der „Nwe Weekbl.” (Nrs. van 11, 12, 15, 18, 19 en 24 Juni, en welk nog andere datums).

Dit samenzijn houdt het nauwste verband met de groote gebeurtenis, de I. T. A., die waard is met gulden letters in onze annalen te worden geboekstaafd.

Ik geloof niet Dames en Heeren, dat alvorens de heer Huges zijn plannen ontvouwd had, ooit iemand onzer aan de mogelijkheid gedacht heeft aan het houden eener groote Indische tentoonstelling door onze vereeniging.

En toch? ze is er en ze mag er zijn. Ze bewijst wat een sterke toegewijde wil in dienst van een ideaal bereiken kan.

In de moeilijke beginjaren van de vereeniging is het wel eens noodig geweest elkaar te herinneren aan het woord van Coen: „Dispeereert niet.” Dien tijd zijn wij te boven. Van nu af kunnen wij, gedachtig aan de I. T. A., ons aansluiten bij een ander woord van dien grooten Nederlander: „Ziet toch wat een goede courage vermag.” Hij schreef dit in dagen van beroering aan zijn lastgevers hier te lande. Wij — wij leven in dagen van voorspoed en vrede en trachten de banden te versterken die hij gevormd heeft. Laat ons daarmede voortgaan en anderen aansporen zich bij ons te voegen.

Wie zee houdt wint de reis, de reis aan wier eindpunt de volken zich broederlijk te zamen vinden.

Dames en Heeren. Ik drink ten slotte op den toenemenden bloei van onze schoone vereeniging Oost en West.”

Een langdurig applaus viel onzen voorzitter na het beëindigen van deze feestrede ten deel, waarop de heer G. Nypels de gedachten der tafelenooten vertolkte in de volgende bewoordingen:

„Zonder opdracht weet ik toch namens U allen te spreken als ik U uitnoodig vóór het verlaten van dezen disch dank uit te spreken aan allen, die heden in een of ander opzicht onze gastheeren zijn geweest. Ik noem dan eerst den heer De Monchy, burgemeester van Arnhem, stad, die ons gastvrijheid heeft verleend. Dan den heer Huges, die de organisator van de Ita is en de voorzitter der recipieerende afdeling van O. en W.; ik lasch hier in den heer Van Peski, die zich voor de Haagsche afdeling tot een voorbeeldig verzorger gemaakt heeft. En dan het Hoofdbestuur, dat wij eeren in zijn voorzitter, die wij op dezen dag van onze algemeene vergadering als den algemeenen gastheer eeren, terwijl zij, die speciale gasten van dat Hoofdbestuur zijn, aan dezen disch nog bijzondere reden hebben van erkentelijkheid. Namens de hier aanwezige leden van Oost en West dus een dronk van dank aan allen, die de gastvrijheid in en voor Oost en West hebben hooggehouden.”

Ook deze woorden werden met levendige instemming begroet.

In opgewekte stemming verlieten kort daarop de deelnemers de tafel, om, genietend van het heerlijke zomerweder, nog even te verpoezen onder het lommerrijke, eeuwenoude geboomte van Zijpendaal, waar inmiddels, tegen 8 uur, de zangeressen en orchesten werden opgesteld, die, onder leiding van den heer J. C. Berghout, een aan de Afd. Arnhem opgedragen Oost en West-cantate zouden ten gehore brengen. Ook hier was de regeling wederom voortreffelijk; op een voor het overige, zeer talrijk aanwezige, publiek niet toegankelijk grasveld, hebben allen rustig kunnen genieten van de mooie muziek en van de wonderschoon klinkende stemmen van meer dan 500 dames.

Inderdaad een waardig slot van een genotvollen dag, waarvan de herinnering ons nog lang, zeer lang zal bijblijven!

De Indische Luchtvaartconcessie, door M. C. MOES, Officier-Vlieger der Kon. Marine.

Het artikel van de hand van den heer Felix, getiteld „Het Geheimzinnig Indisch Luchtvaartcontract”, voorkomende in het nummer van 14 Juni l.l. van dit blad, geeft mij aanleiding tot de volgende opmerkingen.

HOTEL - RUBRIEK

's-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde”, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 54148. Centr. verw. Warm- & koud water op de logeerk.

Hotel „Promenade”, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454
Prachtige ligging. Matige prijzen. 5035

PENSION JORISSEN v.h. STRIKWERDA

JOHAN VAN OLDENBARNEVELDLAAN 76, hoek Frankenslag - Bij Bosch, Duin en Zee. Geheel Gerestaureerd - Str. Water - Tel. 50949

BEZOEKT HET GEHEEL OPNIEUW GERESTAUREERDE HOTEL-CAFE-RESTAURANT

KUYS-WITZENBURG

HAAGWEG - RIJSWIJK 5632

LUNCH, DINER en A LA CARTE
ZALEN voor Partijen en Vergaderingen
Aanbevolen door de Ver. „Oost en West”

DIRECTIE: A. HASTRICH, v. h. Central Pavillon - Scheveningen

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

HET ADRES VOOR DINERS AAN HUIS BEZORGD 5017

J. C. HARING WATERREUS

KOLONIALE WAREN SPECIALITEIT IN COMESTIBLES OUDE BORDEAUX- EN FIJNE VLEESCHWAREN PORTWIJNEN

HOFLEVERANCIER

SYMONSZSTRAAT 15, h. Corn. Jolstraat TELEFOON 50325 SCHEVENINGEN AANBEVOLEN ADRES VOOR „OOST EN WEST”

Centraal-Zuivelhuis, Thomsonlaan 90, Den Haag M., 5658

Op den voorgrond stellende, dat ons devies is: „In kwaliteit 't hoogst - in prijs 't laagst”, zult U bij inzage der prijzen tot de conclusie komen, dat het „Centraal-Zuivelhuis”, Thomsonlaan 90, bij de Fahrenheitstraat, Uw adres is voor Boter, Kaas en Fijne Vleeschwaren.

Beleefd aanbevelend, Hoogachtend, J. WINKELAAR.

Hooren en bezorgen zonder prijsverhooging. Briefkaarten worden vergoed.

SIAS RADIO IS BETER

VAKKUNDIG ADRES

FAHRENHEITSTR. 286, DEN HAAG TUSSEN COPERNICUSLAAN EN WEIMARSTR.

SIAS 4-LAMPS RADIO VOOR ALLE GOLFLENGTEN (OOK AMERIKA) MUNT UIT DOOR NATUURLIJKE WEERGAVE GRATIS DEMONSTRATIE GEHEEL COMPLEET OP LICHTLEIDING, VRIJ VAN STORING SCHEV. HAVEN, IN EIKEN KAST MET PHILIPSLUIDSPREKER EN 3 JAAR SCHRIFTELIJKE GARANTIE

F 225.-

AANBEVOLEN ADRES VOOR „OOST EN WEST”

BIJ AANKOMST IN HOLLAND,
WENDT U IN VERTROUWEN TOT

„DERLUMS”

DAMES- EN HEERENKLEEDERMAKERIJ
WEIMARSTRAAT 65
DEN HAAG :: TEL. 35170

Wij GARANDEEREN al ons werk
PRIMA Grondstoffen
en BESTE COUPE
PRIJZEN UITERST BILLIJK

JOH. TOET 'S-GRAVENHAGE
Comestibles - Delicatessen - Kruidenierswaren
AERT VAN DER GOESSTRAAT 34 - TELEFOON 51561

INDISCHE INGREDIENTEN
Speciaal. In Fijne Vleesohwaren, Koek, Biscuit, Chocolade

HAARLEM

N.V. v. BASTEN's Woninginrichting

WAGENWEG 102 :: HAARLEM
t.o. de Hazepaterslaan, Tel. 11159

Complete installatiën worden
tevoren volledig begroot en
opgegeven.

Al onze Meubelen, Tapijten,
Stoffen, enz., worden onder
schriftelijke garantie verkocht!
Levering geschiedt franco
door het geheele land, met
eigen auto's.

Alle artikelen in onze Show-
rooms zijn geprijsd, zoodat
iedere Cliënt zelf de prijzen
kan zien.

AANBEVOLEN VOOR OOST EN WEST

CHRISTELIJK LYCEUM TE HAARLEM

Gevestigd: EMMAKADE 43

Afdelingen GYMNASIUM,
H.B.S. met 5-jarigen cursus en
Economisch Litteraire H.B.S.

MODERN INGERICHTE SCHOOL
PROGRAMMA op aanvraag bij den Rector
Ir. W. VAN DORP

5400

Het meest gesorteerd Magazijn van Lingerieën, Modeartikelen, Tricotage enz.
in „DUINOORD” is Magazijn „DE ZONEGRENS”

FREDERIK HENDRIKLAAN 99 :: DEN HAAG
Uitsluitend 1ste kwaliteit, scherp concurrerende prijzen

FILIALEN: Thomsonplein 26c, Den Haag

Pansierstraat 48, Scheveningen

Ik ben — met den heer F. — van meening, dat voor alle luchtlijnen in Oost-Indië, het zeevliegtuig de voorkeur verdient boven het landvliegtuig. Voorts bestaat het feit, dat bij de Koninklijke Luchtvaartmaatschappij een zekere tegenzin tegen zeevliegtuigen heeft bestaan, van welke tegenzin ik de verklaring heb meenen te geven in het eerste gedeelte van mijn artikel in het Februari-nummer van „Het Vliegvelde”, dat de heer F. aanhaalt. Een tweede feit is evenwel, dat het wel zeker is, dat het met de landvliegtuigen voor het luchtverkeer in Indië, zal blijven bij de lijnen op Java. Naar ik meen te weten is de K. L. M. volstrekt niet meer van plan (zoo zij het vroeger al geweest is), inter-insulaire verbindingen anders dan met zeevliegtuigen te openen. Het eerstvolgende op het programma staande verlengstuk van de lijn Batavia—Soerabaja, n.l. de verbinding met Singapore en wellicht ook met Medan en Sabang, geprojecteerd tegen begin 1929 naar ik meen, zal dan ook worden onderhouden met zeevliegtuigen.

Ik blijf van oordeel dat het om verschillende, ook door den heer Felix naar voren gebrachte redenen, beter ware geweest indien men van den aanvang af, dus ook op Java, afstand had gedaan van de voordeelen die voor de K. L. M. het landvliegtuig zeer zeker oplevert. (Zeer groote ervaring die deze maatschappij bezit met landvliegtuigen, lagere aanschaffings- en onderhoudskosten, en hooger rendement). De voornaamste redenen waarom ik, ondanks deze voordeelen, eigen aan landvliegtuigen, toch aan zeevliegtuigen de voorkeur zou geven op alle Indische lijnen, zijn: uniformiteit van materiaal en grondorganisatie in het geheele bedrijf; betere verbindingen van de vlieghavens met de steden dan over 't algemeen bij vliegvelden mogelijk zal zijn; het vervallen van verbindingen vliegveld—vlieghaven in Batavia en Soerabaja, en ten slotte een n.m.m. grootere kans op een regelmatigheid van den dienst van 100 % in alle jaargetijden.¹⁾ De laatste factor, hoewel zeer zeker van belang, moet echter in dit speciale geval niet al te hoog worden aangeslagen, daar men bij de verbinding waar het hier om gaat: Batavia—Soerabaja, met een zijlijn vrijwel geheel boven de laagvlakte gevlogen kan worden, en men de zeer volledige en doeltreffende keten van noodlandingsterreinen van de militaire Luchtvaartafdeeling geheel kan volgen, waardoor althans de veiligheid op deze route werkelijk wel even goed gewaarborgd is als over zee met watervliegtuigen. Dit geldt echter alleen voor de lijn waar we hier over spreken. En dat een regelmatige verbinding op deze wijze zeer goed mogelijk is, kan men rustig aannemen aan de hand van de ervaringen van vele jaren waarover de Indische Luchtvaartafdeeling beschikt, en ten overvloede is het bewezen door de proef-postverbinding die verleden jaar gedurende eenige maanden door dezen militairen vliegdienst is onderhouden. Het te willen ontkennen ware kinderachtig.

Waar er nu geen enkele aanwijzing voorhanden is, dat de K. L. M. plannen heeft om in Indië verder nog landvliegtuigen te gaan gebruiken, daar waar dat, in tegenstelling met op Java, ontoelaatbaar zou zijn, is er m.i. ook geen enkele reden om de plannen van de K. L. M. en de concessie voor de uitvoering van die plannen, te gaan attaqueeren gelijk de heer F. dit doet.

Integendeel, ik moge het dan in 't geheel niet eens zijn geweest met den heer Stephan, die in een lezing in het Koloniaal Instituut te Amsterdam de stelling verdedigde dat men nog zóo voorzichtig tegenover het zeevliegtuig moet staan, dat er voorloopig nog geen sprake mag zijn van het gaan gebruiken daarvan, op welke trajecten van de verbindingen naar en in Indië dan ook — en tegen deze opvatting richtte zich mijn betoog in „Het Vliegvelde” — de K. L. M. verdient alle medewerking bij de uitvoering van de plannen, waarvan het heusch niet háár schuld is, dat die nu eerst werkelijkheid gaan worden. Reeds sedert 1919, naar ik meen, heeft onze energieke nationale luchtvaartmaatschappij aan het Indische Gouvernement herhaaldelijk voorstellen gedaan en een concessie aangevraagd, tot welke verwezenlijking tengevolge van verschillende omstandigheden (o.a. de tijdelijke decadence van de Indische financiën, maar ook de betreurenswaardige tegenwerking van zekere zijden) het maar steeds niet kon komen. Dat nu de heeren Plesman en Delprat er in geslaagd zijn, door hun

¹⁾ Voor dit alles moge ik den lezer verwijzen naar mijn reeds aangehaald artikel in „Het Vliegvelde”.

persoonlijke overredingskracht en pushing power de autoriteiten in Indië te overtuigen van:
ten eerste: de behoefte aan een luchtverkeer in Indië;

ten tweede: dat de Koninklijke Luchtvaartmaatschappij het aangewezen lichaam is de organisatie van dit luchtverkeer toe te vertrouwen, gezien haar antecedenten in Europa; en

ten derde: dat het meer dan tijd is om onverwijld spijkers met koppen te slaan, want dat anders Engelschen, die thans in alle ernst bezig zijn met „Imperial”-luchtverbinding, via Engelsch-Indië naar Australië tot stand te brengen, gedwongen zullen zijn zelf een lijn door onzen Archipel te openen... en dat ook zouden doen²⁾...

... dat de heeren Plesman en Delprat daarin geslaagd zijn, is een succes, dat wij ten zeerste moeten toejuichen!

Behalve dat ééne, betrekkelijk ondergeschikt punt waar we het dan niet mee eens zijn: de kwantiteit van de landlijn op Java waarmee begonnen wordt, is er niets wat ons kan doen veronderstellen, dat de Indische luchtvaartbelangen bij K. L. M. (of liever bij haar dochtermaatschappij, N. I. L. M.) niet in goede handen — in de best mogelijke handen — zouden zijn.

De ervaring in luchtverkeerszaken van deze maatschappij is ongeëvenaard, zoowel wat den technisken als den commercieelen kant betreft, en energie en expansielust ontbreekt het der leidende allerminst. Ondanks alle scepticisme waartegen K.L.M. gedurende haar achtjarig bestaan in Holland heeft moeten oproeien (de geluiden, die thans hoord worden ten opzichte van de Nederlandsche Indische Luchtvaartmaatschappij, zijn voor de heer Plesman en de zijnen werkelijk geen onbekende klanken!) heeft de K. L. M. zich een reputatie opgebouwd in binnen- en buitenland, waarvan outsider nog maar half de betekenis beseft. Want het dan niet misschien niet in alle onderdeelen van den opzet van deze concessie eens kan zijn — als ook ondergeteekende — moge toch bedenken dat, waar het Gouvernement nu eindelijk met K. L. M. in zee gaat, de zaak in ieder geval niet in handen van kwajongens komt, en uit dat besef moet eerst eens a fair chance te geven en, waar de slissing nu welhaast een feit geworden is, de tijk voor eenige oogenblikken te laten rusten, er feiten te beoordeelen vallen. Liever dan op laatste oogenblik nog te probeeren weer een spijk in het wiel te steken, en aldus nieuw uitstel te veroorzaken.

De zorg voor het „niet te grabbelen gooien van de Nederlandsche deskundigheid op luchtvaartgebied”, waarover de heer Felix zich angstig maakt, acht ik bij de leiding van de K. L. M. voorloopt nog in goede handen.

Dat het opzetten, en de eerste exploitatiejaar van een nieuw luchtverkeersbedrijf geld kosten nu eenmaal het feit dat niemand meer zal willen ontkennen; maar wie de subsidiebedragen van K. L. M. per geproduceerde ton/kilometer (op Europeesche lijnen) eens vergelijkt met de overkomstige cijfers van welke buitenlandse Maatschappij in Europa ook, zal zich de oogenblikken wrijven!

²⁾ Dit te willen tegenhouden zou moraliter onmogelijk zijn; er bestaat nog zoo iets als verplichting internationale samenwerking, en bovendien, waar het met ons reeds bestaand en toekomstig luchtverkeer (en scheepvaartverkeer) heen moeten, indien wij een dergelijke handelwijze ons eigen recht op het gebied van samenwerking van anderen, gingen versperren. Bovendien zouden wij den Engelschman toch niet kunnen beletten, zijn verbinding met Australië via Britsch Borneo tot stand te brengen, en daarmee spelen in kaart van hen, die voor de Britsche „Imperial”-verbindingen aandringen op „all red” lijnen (d.w.z. geheel over Engelsch gebied loopend), waar dit mogelijk is. Zie maar eens wat er tusschen Bagdad en Karachi gebeuren: geeft Perzië niet spoedig zijn (door Duitsche Russische belangen geïnspireerde) tegenwerking dan komt er een directe lijn met groote vlieghoeken buiten Perzië om! Want ik herhaal: het is den Engelschman thans ernst, en daarom kan ik geen meegaan met den heer Felix, die in een — zooveel als uitstel geen bezwaar ziet. Trouwens, dit gedeelte van zijn betoog is in strijd met den aanvang van mijn artikel. Wat de heer F. in dit verband bedoelt met uitlating, over wat buitenlanders in 1923 gedaan hebben, ontgaat mij.

De arme Kromo, die dat nu allemaal weer moet betalen, en de „los-van-Holland“-roepers, die nu weer zoo'n prachtagument in de hand zouden krijgen, late de heer Felix er liever buiten. Het wil me voorkomen dat hij hiermede, door lichtelijk te overdrijven, kans loopt het belachelijke te naderen.

Helder, 17 Juni 1928.

Van Week tot Week.

Dinsdag 19 tot Maandag 25 Juni.

Onderscheiding aan den Minister van Koloniën. De Fransche Regeering heeft Dr. J. C. Koningsberger, minister van koloniën, benoemd tot groot-officier van het Legioen van Eer.

Huldiging van Mr. D. Fock. Den 19en Juni is te 's-Gravenhage, ter gelegenheid van zijn 70en verjaardag op grootsche wijze gehuldigd Mr. D. Fock, oud-minister van koloniën, oud-gouverneur van Suriname, oud-voorzitter van de Tweede Kamer en oud-gouverneur-generaal van Ned.-Indië.

Groote brand te Tandjong Balei. Blijkens een Aneta-telegr. uit Medan zijn bij een brand te Tandjong Balei een groot aantal woningen verwoest; vier personen werden gewond, waarvan een levensgevaarlijk.

J. G. Scheurer †. Te Apeldoorn is, op den leeftijd van 64 jaar overleden de heer Dr. J. G. Scheurer, lid van de Tweede Kamer en oud-geneesheer-directeur van het Zendingshospitaal Petronella te Jogjakarta, ridder in de orde van Oranje-Nassau.

De voorzitter van de Sarekat Islam veroordeeld. Aneta seinde dd. 20 Juni dat de Landraad, Mohamed Joesoef Amah, voorzitter van de Sarekat Islam, tot 2½ jaar gevangenisstraf heeft veroordeeld, wegens het in het openbaar aanprijzen van omverwerping van het gezag, in een op 7 Juni 1927 gehouden vergadering.

Het Indische gemeentewezen. Mr. A. Meyroos, burgemeester van Batavia, heeft op de I.T.A. te Arnhem een excursie gehouden over het Indische gemeentewezen. (zie het Vaderl. van 20 Juni, Avondbl.).

Regentbenoemingen. Batavia, 20 Juni (Aneta). Benoemd tot regent van Kraksaan Mas Djojo-diprodo, met toekenning van den titel Raden en Toemenggoeng. — Tot regent van Loemadjang is benoemd Raden Kartoadiredjo, eveneens met toekenning van den titel Toemenggoeng.

Prof. Bijlaard. Bandoeng, 20 Juni (Aneta). Benoemd tot hoogleeraar in den wegen- en bruggenbouw aan de Technische Hoogeschool de ingenieur bij de S.S. de heer P. P. Bijlaard.

Univers. Examens. Amsterdam. Artsexamen 1e gedeelte de H.H. Mas Satiman Wirjosoadjojo en Raden Soekasjo.

Leiden. Taalk. cand. ex. Indologie de H.H. G. Brinkman en G. J. Held. — Taalk. doct. Indologie de hr. J. R. A. Delange. — Econ. doct. Indologie de hr. W. A. C. Luyks. — Doctor. ex. Indisch Recht de H.H. J. Larivière en A. K. Pringgogidgo.

Wageningen. Cand. ex. koloniale landbouw de H.H. P. N. Hackenberg, H. W. D. Oldeman, Th. G. Potter, W. J. Timmer, G. P. J. E. M. van Weezenbeek.

Met pensioen. De luitenant-kolonel der Inf. O.-I. leger A. M. Verhaar zal 3 Juli den dienst met pensioen verlaten.

Generaal Snijders naar Indië. Het bestuur der Ned.-Ind. Vereeniging voor Luchtvaart te Weltevreden heeft generaal Snijders uitgenoodigd, als zijn gast de opening van de Ind. luchtverkeerslijnen op Java te komen bijwonen. De heer Snijders heeft deze uitnoodiging aangenomen; de datum is nog niet vastgesteld.

Telefoongesprekken met Indië. Het Hoofdbestuur der P. en T. deelt mede dat aan verzoeken van het publiek, om telefonische gesprekken met Indië, die nog steeds het karakter van proefnemingen dragen, te mogen voeren, niet kan worden voldaan en deze onbeantwoord worden ter zijde gelegd.

Residentsbenoemingen in Midden- en Oost-Java. (Verkort ontleend aan Aneta). Ter beschikking van den Gouverneur van Midden-Java: J. W. Meyer Ranneft; Semarang: J. Bijleveld; Tegal: J. C. Brinks; Pekalongan: G. D. P. A. Renardel de la Valette; Koedoes: W. A. C. Ilgen; Pati: J. Habbema; Blora: W. F. D. Philips; Noord-Banjoemas: V. de Leeuw; Zuid-Banjoemas: W. R. March; Wonosobo: F. S. Couwenberg; Bagelen: J. S. de Kanter. Ter beschikking van den Gouverneur van Oost-

De Aneta-telegrammen zijn ontleend aan de R. Cl.

STAALWAREN - GEROZILVER - PORTRETLIJSTEN
BLOEMPOTTEN - ROOKTAFELS - SPIEGELS
BORSTELHANGERS - GLASWERK - PORSELEIN

J. A. SCHLETTE - DEN HAAG

WILLEM DE ZWIJGERLAAN 50 5441
TELEFOON 50888 :: POSTGIRO 43903

SLIJPERIJ - REPARATIE-INRICHTING
VRAAGT GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT
EMBALLAGE VOOR VERZENDING VRIJ

Java: G. H. de Man en J. F. Verhoog; Soerabaja: A. H. Moreu; Ponorogo: H. M. van Altena; Blitar: C. E. Barre; Modjokerto: C. A. Schnitzler; Grisse: J. J. Viehoff; Pasoeroean: C. H. H. Snell; Malang: H. Kool; Probolinggo: G. Scholten; Djember: A. M. van der Elst; Oost-Madoen: C. O. Matray; Bodjonegoro: C. E. Croes. — Ter beschikking van den Gouverneur van Soerakarta Mr. P. M. Letterie; Soerakarta: R. Th. Ament; Klaten: H. H. de Cock, Djokjakarta: P. Westra (deze benoemden waren allen assistent-resident).

Benoemd tot resident van Batavia: G. J. ter Poorten, ass.-resident in de afd. Malang; van Buitenzorg: F. W. Slangen, thans waarn. — Gesteld ter beschikking van den gouverneur van West-Java met den titel en rang van resident de ass.-res. R. A. M. Mooy; met den rang en titel van resident, belast met den hoofddienst bij de Landelijke inkomsten de ass.-res. van Agam, P. A. Hondius van Herwerden.

Zending Woensdrecht †. Blijkens uit Indië bij de familie ontvangen telegram is, op den leeftijd van 38 jaar, overleden de heer Woensdrecht, zending-leeraar van het Ned. Zending. Gen. te Posso.

Communistische militairen veroordeeld. Bandoeng, 23 Juni (Aneta). Vijf Menadoneesche militairen zijn veroordeeld tot 1 jaar en 4 mdn. gevangenisstraf en vervallen-verklaring van den mil. dienst wegens de houding, die zij bij de communistische onlusten hebben aangenomen.

Kunst, Kunstnijverh. en Huisvlijt.

Naar aanleiding der Jubileum-viering van het Kon. Bataviaasch Genootschap.

Aan deze Jubileum-viering te Weltevreden op 24 April j.l. heeft de Indische pers uitvoerige artikelen gewijd, welke ook hier en daar door Nederlandsche dagbladen zijn overgenomen. Hoewel dus de lezers van het „Koloniaal Weekblad“ er reeds eenigszins van op de hoogte zullen zijn, willen wij hier toch nog op enkele speciale punten de aandacht vestigen en er onze opmerkingen aan toevoegen.

Het „Soerabajaasch Handelsblad“ van dien datum schrijft o.m.:

„In de met groene guirlandes versierde historische zaal van het Museum aan het Koningsplein, had Dinsdagmorgen in tegenwoordigheid van den Gouverneur-Generaal en mevrouw de Graeff, de vertegenwoordigers van geleerde genootschappen en instellingen van wetenschap uit binnen- en buitenland, eeredelen, leden en genoodigden, de plechtige herdenking plaats van het honderdvijftig-jarig bestaan van het Koninklijk Bataviaasch Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen.

„De president van het Genootschap, Prof. Mr. J. van Kan, richtte het woord tot de aanwezigen, hen allen begroetend met jubelende feestvreugde en welkom heetend.”

Daarop volgt de weergave van diens lange rede, voornamelijk een geschiedkundig overzicht leverend van hetgen in de laatste vijftig jaren door het Genootschap op wetenschappelijk gebied is verricht, de namen vermeldend van vele geleerden, die daartoe hebben medegewerkt.

Ons trof, — zooals trouwens de verslaggever ook opmerkte — dat de spreker het daarbij alleen had over de beoefening van wetenschap: „verruimde wetenschap, gelouterde wetenschap, verdiepte wetenschap...”, doch, dat van kunst daarbij niet gerept werd.

En toch heeft, volgens spreker, het Genootschap beide gediend, waarbij hij echter opmerkte: „Om dit te begrijpen, moeten wij ons in herinnering brengen, dat het woord „kunsten“ eertijds deze andere, nu in onze taal afgesloten beteekenis, had van: toegepast kunnen.

Spreker constateerde ook, „dat het genootschap alleen de wetenschap gezocht heeft en de kunst vond, de kunst, welke de wetenschap van zelf aanbrengt. De kunst om haarzelf heeft het genootschap niet gezocht”. Maar aan het slot van zijn

rede, uitte hij dan toch de, in dit opzicht zoo hoopvolle woorden:

„Indien sommige teekenen erop wijzen, dat wellicht, in een thans even bespeurbare toekomst, de pionierstaak van het genootschap tegenover de wetenschap zal gaan slinken, wanneer eerlang wellicht het Museum Landsmuseum zal zijn geworden en mogelijkere wijs andere vormen van beoefening van wetenschap ook andere aaneensluiting zullen zoeken, wanneer dan voor het Bataviaasch Genootschap van Wetenschappen die teruggang zal zijn ingetreden, die beter is dan elke voortgang, immers daar doelbereiking het streven naar vooruitgang opheft, dan moge het Bataviaasch Genootschap van Kunsten zich herinneren, de andere taak, die in zijn zinspreuk besloten ligt, de bevordering van de kunsten, met name de beeldende kunsten, welker bevordering in Indië nog veel kloeken pionierssteun van noode heeft.”

Moet men uit deze woorden opmaken, dat spr. er niet op rekt, dat ook de kunsten tot de taak van dat Landsmuseum zullen behooren en dat daarom het Bataviaasch Genootschap dan speciaal dit in onzen tijd zeker niet minder belangrijke werk ginds op zich zal nemen? Zoo heeft dit inzicht toch zeker zijn verblijdenden kant.

Een heuglijk teeken van vermeerderende belangstelling in de Indonesische kunsten is reeds het feit, dat ter eere van dit Jubileum in het Museum, Koningsplein West, een tentoonstelling werd gehouden van weefsels uit den N.-I. Archipel in 6 groote groepen verdeeld: 1e. batikwerk van Midden Java; 2e. goud- en zilverdraad-weefsels en pradawerk van Bali; 3e. zijden tjinde's, plangi-doeken, slimoets en sarongs van Zuid-Sumatra, voornamelijk Palembang en Lampongs; 4e. Boegineesche en Makassaarsche doeken, Koffoweefsels van Sangir en Talaud en Foeja-kleding der Toradja's; 5e. een groote groep van de bekende ikat-weefsels uit alle deelen van den Timor Archipel en ten slotte 6e. een groep zeer fraaie ge-ikatte doondenkleeden der Toradja's.

Hoe nuttig en noodig zulk een tentoonstelling zelfs, of liever juist, in Indië is, blijkt wel uit de volgende eenigszins naïve opmerkingen van den verslaggever van „Het Soerabajaasch Handelsblad“, welke echter, hoe dikwijls ook reeds geuit, toch niet genoeg herhaald kunnen worden, zoolang de publieke opinie nog ten gunste dier kunst bewerkt moet worden:

„De tentoonstelling toont, dat een ethnographische collectie niet alleen curieuse voorwerpen van primitieven, maar ook werk van virtuose techniek en van schoonheid kan omvatten. De uitgestalde verzameling weefsels toont een rijkdom en variatie der onderwerpen. Zij zijn gemaakt door lieden, die in het dagelijksch leven nauwelijks kleeren dragen, maar bij feestelijke gelegenheden schitterend voor den dag komen.

„De oud-overgeleverde patronen volgend, produceeren zij doeken, die kunstnijveren der moderne beschaving kunnen waardeeren niet alleen, maar zelfs bewonderen. Het zijn echter geen dingen voor de markt gemaakt met minimum-kosten en maximum-profijt. De tijd aan het werk besteed, telt voor deze menschen niet.

„Deze mooie doeken worden helaas bijna nergens meer gemaakt en soms als geërfd goed (poesaka) ongaarne uit handen gegeven.”

Bijzonder naïf klinkt ook de uitlegging betreffende de bewerking der Soembadoeken:

„ikatwerk, dit beteekent, dat de draden van den inslag vooraf, door telkens indooopen in de verf, zijn gekleurd, zoodat dus bij het beginnen van het weefsel het patroon reeds in de draden gereed ligt. Ook dit is werk van een primitieve virtuositeit. De draden worden door de lieden al zittend of loopend met een klein spoeltje gemaakt, zooals een vroegere Hollandse huismoeder onder alles door, haar breikous hanteerde.”

Dit is al een zéer simpele opvatting van dien zoo ingewikkelden kunstarbeid. Gelukkig, dat er voor werkelijk belangstellenden in den laatsten tijd daarover goede literatuur te raadplegen is.

Dezelfde verslaggever besluit met de zeker ook niet nieuwe, maar niet minder ware opmerking:

TENTOONSTELLING OOST- EN WEST-INDIE

VAN 11 JUNI TOT 28 JULI 1928

Koopt bij voorkeur bij onderstaande Adressen. Denkt ook om de „OUDE STAD”

Hotel-Café-Rest. DE WATERBERG
(OPENLUCHTMUSEUM) 5606

Iederen Zondag Thé Dansante
SCHELMSCHEWEG 17 :: TELEF. 2030.
ARNHEM - EINDPUNT LIJN 5 - J. B. PRIMUS

Mrs. M. ORMOND

82 Rijnstraat - ARNHEM - Telefoon 2152

Ladies' Tailoring and Dressmaking

Altijd in voorraad de nieuwste modellen

Middag- en Avond-Japonnen, Costumes, Mantels, etc.
MATIGE PRIJZEN 5596

MELKINRICHTING

„MELBO”

KAREL VAN GELDERSTR. - TEL. 1088 - ARNHEM

UW ADRES voor het ONTVLEKKEN,
PERSEN, STOOMEN en VERVEN, is: 5573

G. DE BLAAUW - ARNHEM

HOMMELSCHWEG 81 - MANEGESTRAAT 13

Telefoon 3077

Voorschriften van H.H. Oogartsen

worden door mij billijk en zeer accuraat
uitgevoerd, met goeden pasvorm

H. W. MIDDELBEEK, Opticiën

HOMMELSCHWEG 6 - TEL. 1370 - ARNHEM

HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN

JOHAN WILLEMS

ARNHEM 5613

Magazijnen: Spijkerlaan 46, Telefoon 865.

„De Sphinx”, Hommelstr. 38-40, Tel. 1136.

Steenstraat 66 A-B Telefoon 362.

„De Porselein Winkel”, Kortestraat 17-18, Telefoon 1286.

Het goede adres in Arnhem
voor alles op 't gebied van
Huishoudelijke Artikelen

Wij verzenden naar Oost- en West-Indië onder garantie.
Aanbevolen adres voor Oost en West.
Vele tevredenheidsbetuigingen van Indische families.

RIETEN MEUBELEN

H. F. SCHMIDT

BAKKERSTRAAT 24
ARNHEM :: TEL. 1538

TEEKENINGEN OP AANVRAAG

VELE INDISCHE
DANKBETUIGINGEN

„ZYPENDAAL
ARNHEM.
11 JUNI TOT 28 JULI
TENTOONSTELLING
OOST & WEST
INDIE
1928.

PLATTE GOUDEN HEERENHORLOGES
Uiterst fijne DAMES POLSHORLOGES
REISHORLOGES 5587

De naam **ALPINA** waarborgt U kwaliteit

F. G. HAAS & Zn. - Horlogemakers
BAKKERSTRAAT 42 - TEL. 1511 - ARNHEM

MANEGE J. VAN DEN EIJNDEN
— ARNHEM —

RIJPAARDEN TE HUUR

Rijles voor leden van de Manege per uur f 3.—, abonne-
ment 20 lessen f 55.—. Voor niet-leden: buitenrijden,
het 1e uur f 4.—, volgende uren f 3.—. Les in de manege
f 4.— per uur. Lidmaatschap f 25.—. 5561

HANDEL IN LUXE RIJ- EN RIJTUIGPAARDEN

— FOTO — **Capri**
ARTIKELEN

N. KRAMER KL. OORD 2 ARNHEM

NA UW BEZOEK AAN DE I.T.A. EEN BEZOEK
AAN HET

**KUNSTNIJVERHEIDSHUIS
— DIE OLDE MUNTE —**

BAKKERSTR. 56a, ARNHEM - TEL. 294

PERMANENTE TENTOONSTELLING

RUIME KEUZE

ARTISTIEKE GESCHENKEN 5631

HOTEL BELLEVUE (Nieuw)

ARNHEM :: TELEFOON 1281
Gelegen over het Park ZIJPENDAAL en Sonsbeek
(TENTOONSTELLING). Kamers met volledig Pension
Restaurant van 5-7 uur.

5557 **CONSTANT MEIJER**

Piano's - Vleugels - Autopiano's - Harmoniums
ook gebouwd voor de Tropen - Vraagt Offerte

G. A. J. VAN KALMTHOUT
BISSCHOP HAMERSTRAAT 3 - TELEF. 1562
NIJMEGEN 5439

BEZOEKT CABARET-DANCING

STEENSTR. 107 **MODERN** ARNHEM TELEFOON 97

Optreden van Eerste Rangs Specialiteiten

Elken Vrijdag nieuw Cabaret-Programma

Jazzband-Orkest :: Fijne Parketvloeren

Familie-Pension „PARKOORD”

APELDOORNSCHESTR. 14 - ARNHEM

Telefoon 2620

Gelegen in de onmiddellijke nabijheid
van Park „Sonsbeek” en het Velperplein.
Frissche Kamers. Uitstekende Keuken.
Badkamer. C. A. S. LINTHOUT

J. W. BAARD - ARNHEM

GLAZENWASSCHERIJ EN SCHOONMAAKBEDRIJF

Fabriek van: MARKIEZEN,

— ZONNESCHERMEN —

JALOEZIEEN en ROLLUIKEN

WESTERVOORTSCHEDIJK 105-106 - TELEF. 134

F. HOLLAAR - ARNHEM

SCHOENFABRIEK:

SPECIALITEIT MAATWERK

Gaarne nemen wij maten in ons archief op voor
families, welke naar Indië vertrekken; groot
ervaring op dit gebied. 5586

SCHOENWINKEL:

„Betere” binnen- en buitenlandse merken
CHAUSSURES BALLY, K. BOOTS & SHOES

VOETVERZORGING:

Dr. SCHOLL's Foot Service

Rijnstraat 34 - Groot Oord - Varkenstraat

TENTOONSTELLING „OOST- EN WEST-INDIE

RADIO TECHN. INGENIEURS-BUREAU

WANTING & LUDWIG

NIEUWE PLEIN 30 - TEL. 3180 - ARNHEM

Hoofdvertegenwoordiger der N.S.F. 5652

BEZOEK STAND 41 DER I.T.A.

Ruime keuze TROPENTOESTELLEN onder garantie

Wij deelen mede dat onze

Voorjaars-Collectie

gereed is en noodigen beleefd uit tot een bezoek

Fa. Wed. Kamerbeek, Mej. T. Snoek

BAKKERSTRAAT 3, t.o. Nationaal - ARNHEM

BOULEVARD-GARAGE

PRINSESSESTRAAT

TELEFOON 1939 - ARNHEM

Vert. OVERLAND-WHIPPET en WILLYS-KNIGHT Automobielen

LUXE VERHUUR

Zadel- en Koffermakerij

5649

J. B. PAS Jr. - ARNHEM

Bloemstraat 70

Levering van alle soorten Hut- en Mailkoffers. Reparatie-inrichting.

Aanbevolen voor de Vereeniging „Oost en West”.

Hotel-Pension-Restaurant-Theeschenkerij

„KIEVITSDELL”

Schitterend gelegen tusschen de bosschen Doorwerth aan de halte Kievitsdell. Kruispunt Oosterbeek Hoog en Laag. Ooster Stoomtram.

FIRMA WAGNER

RUND-, KALFS- EN VARKENSSLAGERIJ
SPECIALITEIT FIJNE VLEESCHWAREN

ARNHEM

JANSSTRAAT 31 :: TELEF. 476

Zee- en Riviervischhandel L. WIGGERS

Wielakkerstr. 31, Arnhem, Tel. 450, Oppericht 1823.

Uitsluitend eerste kwaliteit versche

GEROOKTE, GEDROOGDE EN GEZOUTEN VISCHWAREN

AANBEVOLEN VOOR OOST EN WEST

ELECTRO-RADIO

HOMMELSCHWEG 181-183 :: ARNHEM

Aanleg en Onderhoud van ELECTRISCHE
INSTALLATIES, RADIO-TOESTELLEN
en ONDERDEELLEN :: Tel. 1231

„De draden werden vroeger met natuurlijke kleuren gekleurd. De zelfgesponnen draden zijn dik en eenigszins ruig, de kleuren hebben iets teeders bij het verouderen.

„Thans, nu er weer zooveel vraag naar Soembadoeken is, worden ze van Westersch garens met aniline-verfstoffen gemaakt, met moderniteiten, zooals men ze naar den smaak der koopers acht. Het zijn niet meer alleen de paarden, de *kepiting* (kreeft) de *pini kera-ra*, de doodskoppenboom, het zeepaardje, die men afbeeldt, de dieren uit de eigen omgeving der Soembancezen, maar ook het Nederlandsche wapen, van de staatsiestokken en andere fraaiigheden, die bewijzen moeten, dat het „licht der nieuwe beschaving” ook in Soemba schijnt. Mettertijd verschijnt de fiets of de auto gestyleerd op deze doeken, als men niet vóór dien tijd het middel vindt, om te bewijzen, dat juist de oude patronen en oude procédés het meest worden gewaardeerd.”

Helaas vinden minderwaardige wefsels, zowel in Indië als hier vele koopers, niet alleen uit gebrek aan goeden smaak en onderscheidingsvermogen, maar voornamelijk, omdat men goedkoop uit wil zijn, de waarde van een werkelijk goede, kunstvolle doek niet betalen wil; die „te duur” vindt.

Werden werkelijk „de oude patronen en oude procédés het meest gewaardeerd”, hetgeen zou moeten blijken uit de vraag er naar en den prijs, dien men er grif voor geeft, dan zou er immers van zelf geen slecht werk geleverd worden.

Zou, in samenwerking met „Boeatan” hier, langs artistiek onderrichtenden weg voor den Westering en van waardeerende aanmoediging der inheemsche kunstnijverers ginds, niet een schoone taak door het „Genootschap van Kunsten en Wetenschappen” te vervullen zijn, zoolang totdat deze door het Gouvernement wordt overgenomen?

1) Wel een bewijs hoe noodig de ook artistiek inrichtende arbeid van Boeatan voor ons, Nederlandsche koopers, is, te meer, daar op onze onderwijsinrichtingen hiervan nog veel te weinig geleerd wordt. — Red.

2) Indien de styleering van hen imponerende moderne zaken artistiek, op de hun eigen wijze, plaats vindt, behoeft die niet verwerpelijk te zijn. Wij kennen Soembadoeken, waarin op zeer fraaie wijze o.a. deelen van een Europeesch wapen gestyleerd werden weergegeven. — Red.

Persoverzicht uit de Ind. Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Het nieuwe systeem. Emigratie.

De *Sum. Post* (23/5) constateert dat er tegenwoordig systeem zit in de arbeiders-moeilijkheden in de cultures. De Chineesche koelies hadden een tijdlang de gewoonte het bijltje er bij neer te leggen, en gezamenlijk weg te trekken, de Javanen vol-

gen thans blijkbaar het minder onschuldige systeem van den *gezamenlijken aanval*. We hebben het geval met treurigen afloop gehad op Parnabolon, kort geleden is een massa-aanval op Soengei Kerik gelukkig niet geslaagd, thans meldt de „Planter” dat op Dolok Merangir hetzelfde heeft plaats gegrepen. Bovendien loopen er geruchten, dat er in den jongsten tijd nog meerdere soortgelijke gebeurtenissen hebben plaats gevonden. Het kan welhaast niet anders of dat *misdadig systeem* wordt bewust gepropageerd. Met een onbegrijpelijk gemak nemen de meeste koelies de moordgedachte over en zoodra er ook maar iets is, dat hun hindert, maken ze plannen. Te gereeder worden die tot uitvoer gebracht, naarmate er meer deelnemers zijn; de massa is wreeder dan de individu. Maar intusschen zitten onze planters er maar mee. Tegenover een dergelijke mentaliteit bij de arbeiders is geen enkel redelijk argument te stellen. Hier moet krachtig worden ingegrepen.

De *Deli Crt.* (21/5) geeft met instemming een meening weer uit de Java-pers over het drama-Van Vessem „De Loc.” 21/5, blz. 7). De Regeering, gesteund door den werkgever, treedt op tegen het kwaad van den klap. De assistent, die zich niet meer kan houden, boet zijn klap, als het eenigszins wil, met een gevangenisstraf en zeer zeker met zijn ontslag. De werkgever wil geen persoon in dienst hebben, die zich vergeet, die zich niet onder alle omstandigheden kan beheerschen. Welke die omstandigheden wel eens zijn, met welk tuig de assistent wel eens te maken kan hebben, leert de zaak-Van Vessem. Nog iets: ook daar is het zoo vaak een kwestie van het morele overwicht. Op zó’n moment, als daar de Europeaan alleen staat, is wel eens de klap, op het psychisch juiste moment toegediend, de *redding*.

Met de emigratie naar de Buitengewesten (*Deli Crt.* 23/5) is het slecht gesteld. Het tekort voor Sumatra is dit jaar opgelopen tot 70.000 man.

Wij vestigen de aandacht op *De Loc.* (14/5 „De Poenale Sanctie”, een adres van den Ondernemersraad voor N.-I. te ‘s-G.) en het *Bat. Nwsbl.* (22/5 „Nieuwe koers”; „Zending en arbeidsvraagstukken”, *Moelia*).

’s Lands financiën

De financieele nota, behoorende bij de begroting 1929 (*Bat. Nwsbl.* 16 en 18/5), geeft allereerst een samenvatting van de uitkomsten der laatste dienstjaren. Het jaar 1926 biedt een overschot op gewoon van f 91.154.000; 1927 van f 54.138.000, doch 1928 zal een tekort geven van f 2.310.910. Het gunstig resultaat van 1927 is vnl. te danken aan het feit, dat de belastingen f 30 miljoen meer opbrachten dan de ramingen en de producten ruim f 21 miljoen. Echter is f 7.9 miljoen meer uitgegeven voor zuiver gewone landsuitgaven dan geraamd was. Verwacht wordt, dat de zuivere opbrengst voor 1928 voor het invoerrecht gunstiger zal zijn f 5.7 miljoen, petroleumaccijns f 3 m.m., lucifersaccijns f 1.5 m.m., terwijl aan uitkeering uit de Ned. oorlogswinstbelasting f 22.5 m.m. meer

wordt verwacht dan geraamd. De meevaller uit de opbrengst der Ned. O. W.-belasting dient ten goede te komen aan de schulddelging. De Vennootschapsbelasting valt f 5 m.m. tegen, voornamelijk een gevolg van de daling van de rubberprijzen en van de thans bekende gegevens omtrent den aanslag over 1927. Monopolies zullen over 1928 ruim f 1 m.m. ongunstiger zijn dan de raming, producten ruim f 1.5 m.m. ongunstiger (rubber en steenkool!), bedrijven daarentegen ruim f 1 m.m. gunstiger. Allerlei middelen vallen f 1.5 miljoen mee. De zuivere gewone landsuitgaven vallen op onderscheiden hoofden mee tot een bedrag van f 4.397.000, maar hogere uitgaven zijn te verwachten tot een bedrag van f 22.995.000. Trekt men van dit bedrag de schulddelgingspost van f 18.8 m.m. af, dan blijkt dat mee- en tegenvallers elkander ongeveer dekken. De gewone dienst 1929 vertoont tegenover de oorspronkelijke raming van 1928 een stijging op de uitgaven van f 16 miljoen; de ontvangsten worden f 21 m.m. hooger geraamd dan in dit jaar.

De uiterst beperkte mogelijkheid om ten aanzien van volkszorgen — waarvan de wensch tot behartiging in beginsel kan worden erkend — gelden in het nieuwe budget beschikbaar te stellen, zou naar het oordeel der Regeering onvoldoende efficiënt zijn benut, indien ware toegelaten fondsen op het ontwerp te brengen voor verbetering van de materiele positie van groepen van ambtenaren, behoudens in die zeer enkele gevallen, waarin het dienstbelang een maatregel van die strekking bepaald als onvermijdelijk vorderde. Naast deze zijn inderdaad verscheidene gevallen aan te wijzen, die als zeer wenschelijk onder betere financieele vooruitzichten voorziening zouden hebben gevonden, doch niet te eenen male onvermijdelijk zijn. Eene teleurstelling over het feit, dat de Regeering principieele positieve verbeteringen uit Haar ontwerp-1929 heeft geweerd, behoort te worden onderdrukt, waar belangen van hogere orde tot het innemen van dit strikt standpunt dwongen.

Het *Bat. Nwsbl.* (19/5) schrijft over „Schulddelging.” De Regeering heeft voor den meevaller, die 1928 thans nog blijkt op te leveren in den vorm van het overschot van Indië’s aandeel in de Nederlandsche oorlogswinstbelasting, aanstonds de juiste bestemming gevonden. Ten opzichte van de leeningen 1915, 1916 en 1917 (alle 5 pCt.-emissies) verkeert Indië in de gelukkige omstandigheid, dat de bepalingen versterkte aflossing mogelijk maken, zoodat de extra-aflossing dwingend te regelen is. Met dat doel is thans een aanvullingsbegroting voor 1928 ingediend.

In dit verband leze men: het *Soer. Hbl.* (14/5, 3e bl. „Van onderwijzers en oud-strijder”, Z.), de *Java-Bode* (18/5 „Financieel beleid”) en het *Bat. Nwsbl.* (22/5 „Het begint al”). De bladen bepleiten de aanspraken der minimaal-gepensioneerden (voor 1920) en kunnen er zich niet mede vereenigen dat de Regeering de uitvoering harer toezeggingen aan de hoofden der scholen opschort.

De studie voor civiel-ingenieur.

Prof. ir. J. Haringhuizen, hoogleeraar aan de T.

LOSBLADIGE BANDEN BLADEN MET COURANTE LINIATUUR
 DIRECT UIT VOORRAAD
RINGBANDEN OCT. - KWARTO - FOLIO FORMAAT - PRIMA METALEN
 VRAAGT PRIJSLIJST LEVERING UIT VOORRAAD
 THE H. V. R. TRADING COMP. VERKOOPAFDEELING
 ORANJELAAN 21, DEN HAAG BINDERIJH. v. RIJMENAM

Jaarlijksche Algemeene Vergadering

van Aandeelhouders der N.V. „Boeatan”
 op Maandag 9 Juli 1928 te 8.30 uur n.m.
 in Heulstraat 19, Den Haag.

AGENDA: 1. Jaarverslag. 2. Financieel verslag. 3. Benoeming Verificatiecommissie. 4. Verkiezing Raad van Beheer. 5. Rondvraag.

Ook belangstellenden in de Indonesische Kunstnijverheid zijn welkom. DE RAAD VAN BEHEER.

H. te Delft, toonde in „De Ingenieur” (3/3) met feiten en cijfers aan, dat als gevolg van den sterk verminderden toeloop van studenten, binnen enkele jaren weer een tekort aan civiel-ingenieurs te wachten zal zijn. Het Dep. van Onderwijs in Indië vond hierin aanleiding om een circulaire te richten aan de directeuren der middelbare scholen in Indië („Onze Stem”, 10/5). In „De Ingenieur” van 31 Maart verscheen een ingezonden stuk van irs. P. C. Tirion en F. Bakker Schut, waarin gezegd werd, dat h.i. de ingenieurssalarissen thans nog te laag zijn en de reserve aan ingenieurs thans nog te groot is om reeds nu den toeloop van studenten naar de civiele faculteit te bevorderen.

De *Java-Bode* (21/5) weet thans mede te deelen, dat men bij het Departement der B.O.W. in Indië de meening van prof. H. juister acht dan die van de schrijvers van het ingezonden stuk. Er teekent zich nu reeds een naderend tekort aan civiel-ingenieurs af, waartoe in niet geringe mate meewerkt de steeds grootere vraag naar civ.-ingenieurs van de locale ressorten (provincie, gemeenten, enz.). De geringe en zelfs afnemende productie van Bandoeng is eveneens een zeer belangrijke factor. De Bandoengsche Hoogeschool heeft tot dusver afgeleverd 62 civiel-ingenieurs, het resultaat van vijf eindexamens (1924 t/m 1928), gemiddeld 12 per jaar. In 1928 waren er slechts 8 eindexaminandi. De jaarlijksche totale Indische behoefte aan civiel-ingenieurs kan men veilig op ten minste een 25-tal stellen. Neemt men hierbij in aanmerking, dat de met Gouvernements-steun in Delft opgeleide civiel-ingenieurs (die tot nu toe natuurlijk voorgingen) thans allen geplaatst zijn, dan blijkt wel duidelijk, welke mooie kansen voor de jongelui, die in Bandoeng gaan studeeren, zijn weggelegd.

Het moderne leven voor den Inlander.

Het *Soer. Hbl.* (15 en 18/5, 3de bl. Z.) vertelt van het land om den keizersberg, den G. Lawoe. De schrijver sprak met den regent van *Magetan* o.a. over het moderne leven, dat Kromo ook hier voor talrijke zorgen geplaatst heeft, welke hem vroeger vreemd waren. Kinderen gaan thans naar school, en dan moeten ze kleren dragen die gewasschen en gestreken zijn, anders zijn allen „maloe.” Maar het kost geld. Vroeger bleef Kromo in zijn desa; het moest al eene bijzondere gebeurtenis zijn, indien hij met zijn kontjo's eens naar de „Onderan” ging, en dan liepen allen in de bekende lange rij, den weg af. Er rijden nu motorbussen; deze hebben bij Kromo den lust gewekt anderen te gaan zien; men gaat nu naar Madioen, de „negari”, veelvuldiger dan men vroeger naar de „Onderan” trok. Men ziet het nieuwe vervoermiddel en Kromo zegt: mahoe tjoba! Maar ook het rijden kost geld. Vroeger, in de „dzaman koeno”, had Kromo één badjoe, twee kains en één iket kepala; thans moet zijn garderobe beter zijn voorzien, omdat hij reist, en veel met vreemden in aanraking komt. De desaman van vroeger nam dus de manieren aan van den Inlander uit de steden, en dit is een wezen, zeer lastig te voldoen — in verhouding tot den desaman — en met een leger van behoeften. De „orang kota” wil rijst eten en vleesch. Hij heeft altijd trek in het een en ander; hij ziet bami en koopt dit. Hij ziet soto, of stroop, of ijs, en hij wordt „kepingen”. Voor al deze dingen heeft hij geld nodig, en zoo zijn z'n behoeften steeds gegroeid. In *Patjitan* vindt men nog uitgestrekte gebieden, waar het volk in oude afgeslotenheid en zuinigheid leeft, zonder dat ook maar de gelegenheid bestaat iets uit te geven aan snoeperij. De huizen waren vroeger vreeselijk eenvoudig gemeubeld; er stond een „ambèn”, en een „dringklik” (als divan), met een „grobog” (kast); overigens was er een palita (lampje) en een tikar. Nu staan er stoelen, en een kast, een schutsel, en aan den wand hangen een veelkleurige plaat met een almanak. Het is een aardige verbetering, maar het kost weer geld. Vroeger werd bij velerlei werk het „sambatan”-systeem (wederkerige hulp) toegepast. Dan kwamen alle desagenooten en hielpen gratis; zij kregen alleen tweemaal per dag te eten: rijst met wat tempé en een stukje „grèh”, en het werk kwam gereed voor een bescheiden bedrag. Thans, nu men de geldhuishouding heeft, gaat ook hier de leuze heerschen: tijd is geld. Zoowel de ambachtsman als de koelie willen geld, en in „sambatan” komen ze liever niet meer uit. Zoo verdween deze goede gewoonte als zooveel van het oude, dat het landleven van den Javaan zijn rustige charme gaf.

Het *Soer. Hbl.* van 18 Mei schrijft over „Lombok” (2de bl. *Villanus*) en over „Nieuwe zouthistorie” (3de bl. Z.).

II. UIT DE INHEEMSCHE EN MALEISCH-CHINEESCHE PERS.

Het Chung Hwa-congres.

Uit den aard der zaak vinden wij in de Maleisch-Chineesche pers van den laatsten tijd allerlei beschouwingen over het te Semarang gehouden 2e congres der „Chung Hwa Hui”, een vereeniging die in het Hollandsch „Chineezebond in Ned.-Indië” kan genoemd worden. Het oordeel over dezen bond en hetgeen op het congres is behandeld, is niet overal eenstemmig.

De *Pewartja Soerabaja* van 12 April zegt dat het congres was een vergadering van hoog-ontwikkelde chineezen van verschillende plaatsen op Java, die denken en ook geacht kunnen worden de politiek in Indië in verband met de verschillende rassen, goed te begrijpen. Het blad verklaart echter voorloopig niet te veel hoop op de resultaten van dit congres te kunnen vestigen, al acht het de menschen hoog die het georganiseerd hebben. Door sommige besprekingen op het congres werd de indruk gewekt dat de woorden wel gekozen en door hoog ontwikkelde personen gesproken zijn, maar niet door personen die den toestand om hen heen kennen.

Een der congressisten sprak de meening uit dat de chinees te veel spreekt, maar te weinig doet, en de schrijver vindt het een goed teken dat deze rake woorden door de vergadering met applaus werden begroet.

De *Sin Po* van 19 April bevat een ingezonden stuk waarin schrijver zich tegen de „Chung Hwa Hui” verklaart en vermoedt dat de organisatie geen lang leven zal hebben, evenals haar voorgangsters, omdat haar doel te vaag is. Hij wijst op de verklaring van den congresleider, dat deze bond de belangen der Indo-chineezen beoogt. Deze organisatie is geen vleesch en geen visch, zegt hij, want van een chineesche vereeniging kan men bezwaarlijk de Singkeh's (in China geboren) uitsluiten, doch vreemdelingen mogen niet aan politieke organisaties deelnemen, zoodat de leden der Chung Hwa Hui zich niet als Chineezen kunnen beschouwen. Dan echter moeten zij het woord Chineesch niet in den naam van hun vereeniging gebruiken.

De *Warna Warta* van 20 April echter noemt de beweging der „Chung Hwa Hui” gezond en in overeenstemming met de omstandigheden der Chineezen in Indië. De statuten der vereeniging zijn door deskundigen opgemaakt en de Regering toonde belangstelling door de aanwezigheid op het congres van hare vertegenwoordigers. Hoewel dit 2e congres door een kleiner aantal personen werd bezocht dan het eerst, bleek deze kleine groep (= 200), waaronder vele Westersch-ontwikkelden waren, toch krachtiger te zijn.

De *Panorama* van 21 April constateert eveneens het geringe aantal bezoekers van het congres, doch aangezien de waarde van een congres niet afhangt van het groote aantal deelnemers, doch van de kracht die van hen uitgaat, mogen we, zegt het blad, in dit opzicht gerust zeggen dat dit congres aan de verwachtingen voldaan heeft.

Een der stellingen, ten congresse verdedigd, luidde dat de cultuur, waarmede de prae-adviseur de oude traditie der Chineezen bedoelde, moest uitgeroerd worden, naar het voorbeeld dat in China zelf reeds gegeven is, aangezien die oude tradities en conservatieve opvattingen slechts een rem zijn voor een krachtige beweging tot vooruitgang. De redactie van het blad is het hiermede volkomen eens.

Een andere belangrijke kwestie op het congres besproken, betreft de door het Gouvernement aan de Chineezen in Indië gegeven onderwijsgelegenheden. De Maleisch-Chineesche pers en het Chineesche publiek schreeuwen volgens genoemd blad om het hardst dat de bestaande Maleisch-Chineesche scholen niet voldoen aan de behoefte en dat er meer Hollandsch-Chineesche scholen moeten komen. De redactie constateert echter dat de M. C. scholen altijd vol zijn en als nu de Chineezen deze inderdaad niet wenschen, dan moeten ze dat toonen door er hun kinderen niet heen te zenden.

De positie der Indo-Chineezen.

Volgens de *Sin Po* van 3 Mei zullen de Indo-Chineezen, evenals de Indo-Europeanen mettertijd als zelfstandige bevolkingsgroep verdwijnen. Eensdeels zullen ze door de groep der Inlanders worden geabsorbeerd en anderdeels in die der totok-Chineezen opgaan, zooals van de Indo-Europeanen een deel In-

landers en 'n ander deel totok-Europeanen zal worden. Het aantal Indo-Chineezen in Indië is te klein om een soort nieuwe „natie” te kunnen stichten, die naast de totok-Chineezen en de Inlanders staat. Er bestaat immers wel een Chineesche en een Europeesche cultuur, maar geen Indo-Chineesche of Indo-Europeanesche. De cultuur der Indo-Chineezen is niets eigens, maar een mengsel van het restant der Chineesche cultuur, een weinig Hollandsch vernis en een beetje Javaansche invloed. Hetzij zij hun Chineesche nationaliteit willen behouden of zich meer tot de Inlandsche groep voelen aangetrokken, zij moeten tegenover iedereen een ondubbelzinnige houding aannemen, opdat zoowel vriend als vijand wete wat hij van hen denken moet. Het is wel slim en uitvoerbaar, zoo besluit het blad, om bij kalme zee met de voeten op twee prauwen te staan, maar als de zee woelig wordt, moet men op een er van overspringen, wil men niet tusschen de twee prauwen doodgedrukt worden.

Inconsequenties.

Naar aanleiding van de 1 Mei-vingering door de S.D.A.P. in het Loge-gebouw te Weltevreden, wijst de *Bintang Timoer* (liberaal) van 8 Mei er op hoe verschillende bladen, als „De Java Bode”, „Het Nieuws” en „Keng Po” zich hebben verbaasd over de vermetelheid die de S.D.A.P. op die vergadering heeft getoond door bijv. het portret van de Koningin met een rood doek te bedekken, dat van Koning Willem III te vervangen door een portret van Europeesche havenarbeiders enz., om dan te zeggen: „Wij zijn niet afgunstig op het vrij-zijn van vervolging der S.D.A.P., doch verbazen ons alleen over de inconsequenties die hier te lande hoe langer hoe zichtbaarder worden.

Het blad herinnert dan aan de persvrijheid van Europeesche bladen als „Het Nieuws”, wijst vervolgens op de strenge houding van politie en Bestuur tegenover de vereeniging Moehammadiah, toen deze met Inlandsch Nieuwjaar een vergadering hield ter bespreking van onderwijs en opvoeding en zegt o.a.: wanneer men dit gebeurde met een Inlandsche ver. eens vergelijkt met dat betreffende de S.D.A.P., dan vraagt men zich af waar toch de consequentie blijft. En dit kan gevaar opleveren, want door zulke ongelijke behandeling kan men licht in den waan gaan verkeeren dat er in dit opzicht onderscheid wordt gemaakt tusschen Inlanders en Europeanen.

Oost- en West-Ind. Literat.-Overzicht.

Koloniale Studiën ¹⁾.

Inhoud van jaarg. '28, afl. 2. Wat geeft de naaste toekomst te wachten voor de Indische gemeenten, door J. J. G. E. Rückert. — Indische economie, door J. W. Meyer Ranneft. — Gemeentelijk financieel beleid, door Ir. F. L. H. Dessauvage. — De belegging van het Indische Muntfonds, door Dr. H. M. Hirschfeld. — De economische oorsprong van ruilhandel, door Mr. C. F. Bertling. — Onderwijs en communisme, door Dr. W. M. F. Mansvelt (uitkomsten van een onderzoek met betrekking op de naar Boven-Digoel geïnterneerde communisten). — Nederlandsche volksplantingen in de keerkoningen, door J. Veersema. — Klimaatinvloeden op het weven van weefsels, door C. Gutjahr.

Tropisch Nederland.

No. 3. 4 Juni. Bij den Sultan van Koetei (Een interview), door J. Langhout (met portret). — De onrust in Indië en hare oorzaken. De Westkust van Sumatra, II, door Prof. Dr. A. W. Nieuwenhuis. — De Surinaamsche afdeling in het Museum van het Koloniaal Instituut, door Dr. C. J. J. van Hall (met afb.). — Over watervallen bij Bandoeng, door S. A. Reitsma (met afb.). — Taman Siswo (nationaal onderwijs-instituut), door R. M. H. Soemarta (met afb.). — Tropische vruchten, door Ir. W. Spoon (met afb.).

Oedaya.

De Juni-afl. bevat o.a. Schets van een aristocratisch staatkundig stelsel voor Indonesië, door Noto Soeroto. — Generaliseeren en tegenstellingen, door L. H. C. Horsting. — Overheersching, door N. MacLeod (met aantekening van Noto Soeroto). — Maleisch: Koepasan dari encyclopaedie die Melajoe, oleh Adi Negoro (samboangan).

¹⁾ Wegens plaatsgebrek en overvloed van literatuur, ditmaal uitsluitend titelopgaven.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned. Indië.
 Uit den inhoud van No. 45 (5 Mei). Twee gouden jubilea (G. F. J. Bley en Freiherr A. H. C. F. E. vondt und zu Egloffstein) (met portretten). — De Citronella-olie-industrie (vervolg; zie ook No. 46). — De Assam Thee ondernemingen. Resultaten over 1927. — De groote lijn in het rubberprobleem. — Wenken voor het meer loonend maken der rubbercultuur (slot). — Klein landbouw. Grondbeginselen van den tuinaanleg (vervolg), door P. M. W. Dakkus.

De Tropische Natuur.

Afl. 5 (Mei '28). De waarde van veldkenmerken voor den ornitholoog, door K. W. L. Bezemer (met ill.). — De sempelwadak: Crataeva nurvala, door S. J. Geerts-Ronner (met ill.). — Een nieuw onkruid (Cleome ciliata), door S. C. J. Jochems.

De Indische Culturen.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 10 (16 Mei). Kunstmatige regen (met ill.). — Gember, haar cultuur, bereiding en handel (met ill.). — Rubber in Noord-Borneo, door Mr. E. Bateson. — De opheffing van de (rubber-)restrictie en de importhandel. — De kostenverdeling bij katoenen weefsels. — Vleermuizen als malariabestrijders.

Tropisch Nederland.

Inhoud van afl. 4 (15 Juni). In Tjilaut Eureun, door S. A. Reitsma (met ill.). — Van natuur tot cultuur. Nuttige Indische planten in woord en beeld, door Dr. Z. Kamerling (met ill.). — De onrust in Indië en hare oorzaken. De Westkust van Sumatra (vervolg), door Prof. Dr. A. W. Nieuwenhuis (met ill.). — Waar bijna drie eeuwen onze vlag wappert (Curaçao), door C. K. Kesler (met ill.).

Indisch Militair Tijdschrift.

Uit den inhoud van jaarg. '28, No. 5. Eene tactische reglementstudie betreffende het bataljon, door A. van de Water (vervolg). — Gesprekken over tactiek, door C. D. Lagerwerff (vervolg). — De bevelvoering over kleinere afdelingen in het gevecht, door D. J. W. Hageman (slot). — De taak van den commandant der mitrailleur-compagnie bij het aanvallend en verdedigend gevecht, door G. J. Tielrooy. — Het instituut der „aanbevolen militairen”, door H. van Altena.

Boschbouwkundig Tijdschrift Tectona.

De Mei-afl. bevat de volgende oorspronkelijke verhandelingen. Boschbouwkundig braak in den bosch, door Dr. A. Thorenaar. — Uit het bosch. III. De onderplantingsproeven Krandegan (Boschafdeeling Zuid-Kedoenggal), door J. van Rosendaal (met afb.). — Epicanta ruficeps III. als beschadiger van Swietenia mahagoni Jacq., door J. L. P. Zondag (met afb.). — Iets over panters en wilde honden [in Noord-Randoeblatoeng, Java], door J. L. P. Zondag (met afb. en kaartje).

De Muziek.

Het Juni-Nr. van dit maandschrift brengt een beschouwing van J. S. en A. Bandts Buys-van Zijp over „Spleetrom-orkestjes” (fragment van eene eerstdaags te verschijnen studie over de toonkunst der Madoerezen). — Verder bevat dit Nr. een tweetal brieven (n.l. van J. Vos en L. Vincent) over Europeesche muziek in Indië, zoomede een antwoord van S. Dresden aan Constant van de Wall, getiteld: Indische en „Indische” muziek.

De Indische Mercur.

No. 24 (13 Juni). Ons „goed recht” in de rubber, door Dr. T. H. Hierneiss. — Kon. Ver. Koloniaal Instituut (overzicht jaarverslag 1927, met slot in No. 25). — De Indische tentoonstelling te Arnhem. — No. 25 (20 Juni). Verdere mededeelingen over de bepaling van het zg. „totaal-geraniol-gehalte” in Java-Citronella-olie en over het analytisch onderzoek van die olie in het algemeen, door A. Reclaire en D. B. Spoelstra. — No. 24 bevat voorts van de afd. Handelsmuseum Kol. Instituut recente literatuur over rubber, en No. 25 over vezelstoffen, plantenziekten en bodemvraagstukken.

* *

De Nederlandsche Oudheden in de Molukken, door V. I. van de Wall. [Met Voorwoord van Prof. Dr. N. J. Krom]. Met 155 afbeeldingen, op 93 platen en 3 oudheidkundige schetskaarten. (s-Gravenhage, Martinus Nijhoff). (Eene bespreking van dit werk werd toegezegd).

Vergelijkend overzicht van de immigratie en blijvende vestiging van Javanen en Britsch-Indiërs in Suriname, door J. W. Burger. (Economist, Juni '28).

Onze West. I. Suriname, door Fred. Oudschans Dentz. II. Curaçao, door W. R. Menkman. Derde, herziene en omgewerkte druk 1928. Met kaarten en illustraties. [Vereeniging „Oost en West”. Afdeling Informatiebureau]. s-Gravenhage, N.V. Drukkerij Ten Hagen. (De Red. der rubriek Suriname zal nader aandacht vragen voor deze uitgave).

Wat leert ons de psychologische studie van den Maleier? door Dr. F. H. G. van Loon. (Ver. van

VOOR NOORD OF ZUID, VOOR „OOST EN WEST”
LIJNKAMP'S KLEEDING ALTIJD HET BEST!!
 MAGAZIJNEN TE: DEN HAAG
 GROENMARKT, HOEK NIEUWSTRAAT
 THOMSONLAAN, H. FAHRENHEITSTR.
 ONS SYSTEEM: 5641
VOLLE waarde voor Uw geld

Ambtenaren bij het B. B. in N.-I. Mededeeling No. 43).

Per fregat naar onze West in 1829. Een heel oud logboek van een West-Indië-vaarder. Uit de goede dagen van den heer Kegge (met afb.). (Het Nederl. Zeewezen, 8 Juni '28).

Oostkust van Sumatra-Instituut. Mededeeling No. 16. Kroniek 1927, samengesteld door M. J. Luskink, archivaris van het Instituut. Amsterdam. Uitgave O. K. v. Sum. Inst.). Met portretten.

Een tocht naar den Rindjani (Lombok). Met talrijke afbeeldingen. (De Katholieke Missiën, Juni '28).

Kamferwinning in Tapanoeli, door Blanda. (De Indische Post, 12 Mei '28).

Rapport en voorstellen van de Commissie, ingesteld bij Gouv. besluit van 9 Juli 1925, ter bestudeering van het verkeersvraagstuk met betrekking tot het autotransport en het railtransport. (Commissie voor Motorverkeer). Weltevreden, Landsdrukkerij, 2 dln. Met platen.

De Zeeuwsche expeditie naar de West onder Cornelis Evertsen den Jonge 1672—1674. Nieuw Nederland een jaar onder Nederlandsch Bestuur. Uitgegeven door C. de Waard. Met 7 platen en kaarten. [Werken uitgegeven door de Linschoten-Vereeniging. XXX]. s-Gravenhage, Mart. Nijhoff.

Handboek voor de flora van Java, door C. A. Backer. Afl. 2. Batavia, Drukkerij Ruygrok en Co.

Prauwvaart van Pasar Ikan via Poeloe Tidoeng naar Bantam in een 25 pikol-prauwtje, door G. G. van der Kop (vervolg). Met afb. (Onze Aarde, Juni '28).

Het journaal van Frank van der Does (met portret, door S. Kalf). (De Ind. Verlofganger, 15 Juni '28).

Werking der autonome regentschappen in West-Java (naar aanleiding van het jaarverslag 1927 van de provincie West-Java). (De Banier, 10 Mei '28).

Het kluzenaarsvolk der Badoej's, door Blanda. (De Ind. Post, 19 Mei '28).

De communistische beweging in Nederlandsch-Indië, door J. Th. Petrus Blumberger, oud Ned.-Ind. Bestuursambtenaar. Uitgave van den Nationalen Bond tegen Revolutie. Haarlem, H. D. Tjeenk Wilink. Met portretten.

Het Indische gemeentewezen, door D. van der Zee, gemeente-secretaris van Batavia. s-Gravenhage, Martinus Nijhoff. [Heruitgave van een voor het 17e Decentralisatie-congres geschreven praeadvies: De werkelijkheid der Decentralisatie, vermeerderd met eenige kleine vroeger verschenen tijdschr.-artikelen].

Proeve eener vergelijkende studie van het grondbezit in Rusland zooals dit zich heeft ontwikkeld tot de Russische Revolutie en op Java, door Dr. J. R. Lette. s-Gravenhage, W. P. van Stockum.

Framboesia tropica, door Dr. E. H. Hermans. Amsterdam, H. J. Paris.

Suriname.

Dinsdag 19 Juni is Mr. D. Fock, die 70 jaar was geworden, in De Twee Steden gehuldigd. De rede, daarbij uitgesproken door Jhr. Mr. van Karnebeek, vindt de lezer in de dagbladen, in haar geheel in de N. R. Crt. van 19 Juni, Avondblad D. Wij komen daarop niet terug. De zeer welsprekende rede is geworden tot een fijngevoelde biographie van den jubilaris. Wij willen daaraan toevoegen dat Mr. Fock, terwijl hij voorzitter was van de Tweede Kamer, tijd heeft weten te vinden om van Mei 1919 tot Januari 1921 als voorzitter op te treden van de redactie van „De West-Indische Gids”. In het nummer van Februari 1921 neemt de redactie afscheid van haren tot Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië benoemden voorzitter.

Dat Mr. Fock niet alleen in politiek opzicht belang blijft stellen in de Nederlandsche koloniën blijkt uit zijne benoeming tot voorzitter van de „Maatschappij ter bevordering van het natuurkundig onderzoek der Nederlandsche Koloniën”.

Bij den feestmaaltijd, door het uitvoerend comité van huldiging in het Palace-Hotel te Scheveningen

aan Mr. Fock aangeboden, bracht de heer A. S. J. Fernandes, oud-griffier der Koloniale Staten van Suriname, als zoon van dat gewest, een woord van hulde en eerbiedigen dank voor al hetgeen Mr. Fock heeft gedaan gedurende zijn kort bestuur over Suriname in het belang van dat land.

Volgens het verslag in de N. R. Crt. van 20 Juni, Ochtendblad C, antwoordde Mr. Fock daarop: „Aan Suriname had hij goede en slechte herinneringen, maar wel was hij er van overtuigd geworden dat de Surinamers recht hebben om te zeggen dat Suriname de meest Nederlandsche kolonie is.”

* *

Op 30 Mei heeft de nieuwbenoemde gouverneur Dr. A. A. L. Rutgers in een plechtige zitting van de Koloniale Staten de aanvaardingsrede uitgesproken. Wij ontleenen daaraan het volgende:

„De onvermoeide pogingen van mijn ambtsvoorganger — waarvoor hem ook mijnerzijds in dit oogenblik openlijk hulde gebracht wordt — om, voortbouwend op het werk van zijn voorganger, belangstelling voor Suriname te wekken en nieuw kapitaal aan te trekken voor de bebouwing van den bodem, hebben reeds aanvankelijke vruchten gedragen, terwijl verdere uitbreiding van den grooten landbouw in de naaste toekomst niet uitgesloten schijnt.

De vergelijkenderwijze gunstige resultaten, welke land- en mijnbouw in het vorig jaar opleverden, hebben goede verwachtingen opgewekt voor de verdere ontwikkeling van het economische leven.

Het verheugt mij, bij de aanvaarding van het bestuur op deze lichtpunten te mogen wijzen. Maar ik mag niet nalaten er tegelijkertijd aan te herinneren, dat deze lichtpunten juist daarom zoo de aandacht trekken, omdat zij zich afteekenen tegen den donkeren achtergrond van economische achteruitgang en inzinking, van steeds toenemende tekorten op de koloniale begrooting in een lange reeds van voorafgaande jaren.

Voor tevredenheid over den gang van zaken is geen ruimte, en juichtonen zijn misplaatst, zoolang de vele vervallen en verlaten plantages nog getuigen van een achteruitgang, door geen herstel gevolgd, zoolang vele zonen des lands geen werk kunnen vinden naar hunnen aard, zoolang de bijdrage van het Moederland als sluitpost der begrooting herinnert aan eene economische afhankelijkheid, die ook op de staatkundige afhankelijkheid haren stempel drukt.

Voor de naaste toekomst moet daarom met alle kracht gestreefd naar opvoering van de productie, waarbij de landbouw, de groote zoowel als de kleine, de hoofdrol moet spelen, en daarnaast naar een zuinig beheer der landsmiddelen, opdat de bijdrage van Nederland van jaar tot jaar kleiner worde, om ten slotte geheel te verdwijnen.

Bij dit streven, reken ik, Mijnheer de Voorzitter, op de hartelijke medewerking der Koloniale Staten en ik grond die verwachting op het feit, dat in deze vergadering bij herhaling een open oog getoond werd voor de groote belangen welke hier op het spel staan.

Wettelijke bepalingen en overheidsmaatregelen zullen echter op zich zelf den gewenschten economischen opbloei niet kunnen teweeg brengen. Particuliere werkzaamheid en ondernemingsgeest zullen daarbij de voornaamste hefboomen moeten zijn. Elke deugdelijke poging op dit gebied, die kans van slagen heeft, mag daarbij rekenen op mijn belangstelling en steun.

Niet minder gaat die belangstelling uit naar hetgeen gedaan wordt voor de geestelijke en zedelijke verheffing der bevolking.

Op dit gebied heeft het particulier initiatief een eervollen staat van dienst en gaarne breng ik een eeresalut aan hetgeen Zending en Missie nu reeds zoovele jaren ten goede der bevolking tot stand brachten. Mede aan haar werkzaamheid is het te danken, dat hier de samenleving een duidelijk Christelijk karakter vertoont en dat Suriname het meest Nederlandsche der overzeesche gebiedsdeelen is.”

* *

Aan hen, die de emigratie van Nederlandsche boeren naar Suriname propageeren, geven wij den raad, in de „Nieuwe Prov. Groninger” van 21 Juni den brief uit Suriname te lezen van den heer W. F. E. Smelik over de Hollandsche boeren aldaar.

* *

Op 21 Juni heeft de oud-gouverneur Staal in het theatergebouw op de I.T.A. te Arnhem een lezing gehouden over Suriname. Aan het slot werd een film vertoond van land en volk van Suriname. De kolonie kan den oud-gouverneur niet dankbaar genoeg zijn voor zijn onvermoeid streven om kennis van het land te verspreiden en belangstelling te wekken.

* *

De N. R. Ct. van 22 Juni, Av. bl. D schrijft: „In de in Mei gehouden jaarlijksche vergadering van het Indisch Genootschap zijn een vijftigtal nieuwe leden tot dit Genootschap toegetreden.

Naar wij vernemen, bestaan deze nieuwe leden bijna allen uit personen, wier belangstelling meer bepaaldelijk naar West-Indië uitgaat en wier beoelving het is binnen het Genootschap gelegenheid te vinden om in deskundigen kring de belangrijkste vraagstukken van den dag, Suriname en Curaçao betreffende, in 't openbaar of in besloten vergadering te bespreken, waartoe het in verband met dit doel gewijzigde reglement van het I. G. den weg opent. Een voorzitter en een secretaris der groep zullen in het najaar worden aangewezen. De overige leden van het I. G. zullen in de gelegenheid worden gesteld kenbaar te maken, dat zij tot vergaderingen van de West-Indische groep geregeld wenschen te worden opgeroepen.”

* *

Op 20 Juni heeft de Eerste Kamer zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd de wetsontwerpen tot vaststelling van een Surinaamsche Bankwet 1928 en de toekenning van de hoedanigheid van wettig betaalmiddel in Suriname aan de biljetten van de Surinaamsche Bank.

* *

Naar „De Telegraaf” van 22 Juni, derde avondblad, verneemt, zal in de buitengewone algemeene vergadering van de Surinaamsche bank een statutewijziging aan de orde komen.

Deze wijziging is noodzakelijk geworden in verband met het nieuwe octrooi, dat 1 Juli in werking treedt.

* *

Volgens het jaarverslag van de Nederlandsche Handel Maatschappij over 1927 werden in de 45ste campagne, loopende van 1 September 1926 tot 31 Augustus 1927, op de suikerfabriek „Mariënborg” in Suriname vermalen 137.431 ton riet, afkomstig van 1968 H.A., gevende derhalve een rendement van 70 ton per H.A. De suikerproductie bedroeg in totaal 10.085 ton.

Van de geproduceerde suiker werd 8309 ton naar Europa verscheept, terwijl het restant plaatselijk werd verkocht. De rumproductie bedroeg 694.480 liters.

De brutowinst van het agentschap in Suriname bedroeg f 226.833.—

* *

Op het zoo juist door de Vereeniging „Oost en West” uitgegeven boekje „Onze West” (derde herziene en omgewerkte druk) komen wij in een volgend nummer terug.

Curaçao.

Scheepvaart.

In April 1928 (1927) kwamen op Curaçao binnen 400 (306) stoomschepen, metende 2.085.746 (1.545.314) M³. De eerste vier maanden 1928 (1927) gaven de volgende cijfers: 1528 (1227) stoomschepen, metende 8.256.614 (6.380.972) M³, en 541 (553) zeilschepen, metende 96.449 (120.750) M³.

Aan de N. R. Ct. ontleenen wij, dat van Jan.—Apr. 1928 binnenvielen: de haven van Rotterdam 4075 schepen, die van Antwerpen 3838 en die van Hamburg 5445. Die havens steekt Curaçao nog niet naar de kroon.

Bevolkingsregister.

Zooals men weet, is in 1922 een ambtenaar uitgezonden uit Nederland om, na in Suriname het bevolkingsregister in orde te hebben gemaakt, dit ook op Curaçao te doen. Daar gekomen werd de heer Henriquez eenvoudig teruggestuurd. Omtrent de reden van deze geldvermorserij tastte het groote publiek tot nu toe in het duister. Nu blijkt deze reden bezuiniging geweest te zijn. Immers ter beantwoording van het Eindverslag zei de bestuurs-gemachtigde: „In 1922 is niet overgegaan tot invoering van een bevolkingsregister... daar voor inrichting van het bevolkingsregister en de volkstelling geen gelden op de begrooting waren uitgetrokken en de daaraan verbonden uitgaven als onvoorzien niet verantwoord werden geacht, met het oog op de tijdsomstandigheden en de noodzakelijkheid om naar de grootst mogelijke bezuiniging te streven.” Vreemd dat men dit in Holland niet wist

en de bedoelde ambtenaar dat bericht zelf op Curaçao moest gaan halen.

Mijnmaatschappij „Curaçao”.

De Mijnmaatschappij Curaçao heeft op dividendbewijs 8 der winstbewijzen een dividend van f 10.91 vastgesteld.

De reis-Zeilinga.

De K. R. is er niet best over te spreken. In het Eindverslag leest men: „Betreurd werd, dat zonder 's Raads voorkennis, in Nederland bepaald is, dat de reis- en verblijfkosten van de Heeren Zeilinga en Westermann, over wier komst hierheen de Raad ook niet is gehoord, door Curaçao moeten worden gedragen. Vermeend werd, dat daarbij geen rekening met het budgetrecht is gehouden.”

Verleiding

Wij merkten o.a. naar aanleiding van de wijze, waarop gelden voor Parera door den K. R. werden toegestaan, op, dat de K. R. zich meer en meer liet verleiden om zijn begrotingsarbeid bij briefwisseling af te doen. Wat zegt daarop de *Amigoe*? „Daar kan wat tegen zijn, voor een snelle afhandeling van zaken is 't zeker te prefereeren boven den meer gebruikelijk(en?) weg van aanvullingsbegrooting, wat heel wat meer tijd in beslag neemt.” Och, als het daarom gaat, dan weten wij nog heel wat meer hervormingen.

Intusschen heeft de gouverneur gebruik gemaakt van de gelegenheid om per brief f 2000 voor de reis van den heer Van Onlangs aan te vragen. Wat de Raad doen zal, is nog niet bekend, maar de brief ging alvast naar de afdelingen.

„Het Plein”.

In den K. R. deed het bestuur bij de begrotingsbehandeling de toezegging, dat de nieuwe salarisregeling, onder zeker voorbehoud, met Juli zou in werking treden. Dit bleek echter buiten den waard gerekend; immers een paar weken later moest de gouverneur aan den Raad schrijven:

„Tot die toezegging meende ik gerechtigd te zijn, omdat:

a. art. 38 van het Regeeringsreglement de regeling der bezoldigingen, voor zoover niet aan de Kroon voorbehouden of bij algemeene verordeningen geschiedt, opdraagt aan den Gouverneur; b. het crediet ter bestrijding der kosten aan eene verhooging der salarissen voor het loopende dienstjaar 1928 verbonden, reeds sub art. der 133 der Wet tot vaststelling van de Curaçoesche begrooting voor het dienstjaar 1928 „Duurtebijlagen of gelden ter bekostiging van eene algemeene herziening der bezoldigingen voor de landsdienaren”, door de Tweede Kamer der Staten-Generaal was aangenomen en het te voorzien was, dat vóór 1 Juli a.s. niet alleen door de Eerste Kamer der Staten-Generaal deze gelden eveneens zouden zijn gevoterd, maar ook het wetsontwerp wet zoude zijn geworden.

Op 10 Mei j.l. heeft inderdaad laatstgenoemd College de Curaçoesche begrooting voor 1928 bereids aangenomen.

Ik acht mij gehouden Uw Raad onder deze omstandigheden niet onkundig te mogen laten van het feit, dat het Departement van Koloniën mij 15 dezer deed seinen: „Nieuwe salarisregeling mag niet in werking gebracht voordat Kroon beslist heeft omtrent begrooting negentwintig.”

Errata!

Visscherij.

Everhard Beverwijk.

Men schrijft ons uit Curaçao:

De in Holland wel bekende pianist Everhard Beverwijk arriveerde hier 20 Mei j.l. per s.s. Amsterdam en koos Curaçao als eerste halteplaats van een tournee, dat hij zich voorstelt te maken door deze streken. We kunnen den heer Beverwijk, wiens 25-jarig jubileum als concert-pianist in Januari a.s. voor de deur staat, niet anders dan dankbaar zijn, dat hij na een afwezigheid van ruim 11 jaar ons weer heeft opgezocht. Een reeks van 5 piano-recitals, met telkens geheel nieuwe programma's, bood hij ons hier aan en er is slechts één roep over de prestaties van den pianist.

Technisch is de heer Beverwijk vergevorderd; wegens zijn blindheid speelt hij alles uit het hoofd; neem gerust een pianopartij ter hand om hem te volgen en gij zult zien: geen voorgeschreven accentje wordt vergeten, geen détail verwaarloosd. En dat zegt heel wat als men op het programma vindt werken van Liszt, Beethoven, Chopin, etc.

Wij voorspellen den sympathieken kunstenaar zeker een groot succes op deze tournee.

(N. R. Ct.)

H.H. Secretarissen der afdelingen worden er nogmaals beleedelijk aan herinnerd, dat in de verschillende rubrieken van het K.W. steeds namen voorkomen van personen, die in aanmerking komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te worden aangezocht

Uit den Verrren Vreemde.

Het vrouwenvraagstuk bij de Kabylen.

Wie uit de Mohamedaansche landen van Afrika voorbeelden zou willen bijbrengen van vrouwen, die in weelde leven, of van vrouwen, die invloed uitoefenen in ruimen kring, of ook van vrouwen, die in ander opzicht een benijdenswaardig bestaan hebben, zou deze wel kunnen vinden; maar indien hij daarmede dan zou zeggen een beeld te geven van de positie der vrouw in de Afrikaansch-mohamedaansche samenleving, zou hij een poging doen om de uitzondering als regel te laten aannemen.

In een artikel in *La Dépêche Coloniale* van 10 Juni spreekt Kolonel Godhot over het lot der Berbère-vrouw, dat in menig opzicht nog minder gunstig is dan dat harer Arabische sexe-genoote, hij kan tevens van eenig vooruitzicht op verbetering gewag maken.

Maarschalk Lyautey heeft in 1914 een officieel onderscheiding doen vastleggen van de stammes welke leven onder de Berbère-gebruiken.

Die gebruiken berusten op mondelinge overleveringen, welke niet als onveranderlijk behoeven te gelden. In openbare bijeenkomsten, djemas, worden zij gewijzigd of door nieuwe vervangen. De canons hebben o.a. betrekking op de plichten en rechten van de mannen ten opzichte van de vrouwen en van hun gezin. In 1914 werden de toegelende gebruiken in schriftte gebracht, zoodat er een uitgangspunt werd verkregen, om richting te geven aan een gewenschte evolutie. Alles is er tot nu toe gericht op ver doorgevoerde dienstbaarheid van de vrouw.

Het huwelijk berust in hoofdzaak op dezelfde regels, die voor de Arabieren gelden, maar toch bestaan ook kenmerklijke verschillen. Wordt een vrouw weduwe, dan kunnen de erfgenamen van den man over haar beschikken, haar verkoopen, zij is een deel van den inboedel.

Wordt zij beoordeeld als zonder nut en zonder bekoorlijkheid te zijn, en wordt zij aan haar lo overgelaten, dan rest haar niet veel anders dan tot haar vader terug te gaan, indien deze haar ontvangen wil. Is dit niet het geval, dan zoekt zij een toevluchtsoord in de wildernis, of levert zich over aan wien zich nog over haar wil ontfermen.

Wordt een vrouw verstooten en keert zij dan tot haar verwanten terug, dan kunnen deze haar niet opnieuw laten trouwen, alvorens aan den voormaligen echtgenoot de koopsom terug betaald is. Wil deze het nieuwe huwelijk, om de eene of andere reden, beletten, dan kan hij dit doen door een willekeurig te stellen som te bepalen. De vrouw wordt zoo tot niet te verkoopen koopwaar. Een dergelijk lot treft wel, verklaart de Schr., slachtoffers van 15 à 16 jaar.

Zooewel als weduwe, als als verstooten vrouw kan haar het leven te wachten staan van een paria met al de verschrikkingen en kwellingen daaraan verbonden.

Overlijdt een vader, die alleen dochters nalat, dan aanvaarden de mannelijke verwanten (neven) de nalatenschap, zij zijn daardoor eigenlijk verplicht voor huisvesting en onderhoud te zorgen van de dochters: weduwe, verstootene of hulpbehoevende, en hiervoor is zelf een gedeelte van de nalatenschap verzeerd, maar de neven zijn bij de Kabylen niet beter dan elders.

Het recht op een gedeelte van de erfenis is eerder onderwerpen waarover de djemas in den loop der tijden tot uitspraken gekomen zijn, in dien zin dat zij de dochters in eenigszins gunstiger verhouding hebben willen brengen, maar wat ten deze bereikt is, is op zich zelf beschouwd van luttele beteekenis, de waarde ligt in de daardoor verkregen praktische aanwijzing der mogelijkheid om tot wijziging te komen. Nu is er een commissie benoemd die deze materie te bestudeeren heeft en in haar rapport verbeteringen heeft voor te stellen. Van haar werkzaamheden wordt dan het begin van een evolutie ten goede verwacht.

In de rechtspraak heeft de Fransche rechter, waar hij revisie heeft over inheemsche rechtspraak reeds nu en dan kunnen meewerken om de positie van de vrouw gunstiger te stellen, alsook oprop te wijzen dat het gewoonterecht voor wijziging vatbaar is.

Zoo heeft ook Marokko zijn vraagstuk van evolutie der vrouw. Het komt daar niet te vroeg er is geen vrees voor overijling. Integendeel!!

De Hadzjd in 1928.

Het vorige jaar is voor 't aantal Mekka-ganger een recordjaar geweest, met ruim 220.000. Ned. Indië had hiervoor het leeuwendeel geleverd. 1928 is met ruim 200.000 daarbij niet ver ten achter gebleven. Meer dan 1/3 kwam weer uit Ned.-Indië.

Ingezonden.

BOUWPLAN WASSENAAR Ir. C. RUTTEN.

Aan
de Redactie van het Kol. Weekblad
te 's-Gravenhage.

Geachte Redactie!

Dezer dagen had ik het genoegen inzage te krijgen van een bouwplan, ontworpen door den op het gebied van modernen woningbouw welbekenden architect Ir. C. Rutten te 's-Gravenhage.

Bedoeld ontwerp betreft den bouw van een familie-hotel aan den Rijksweg in de gemeente Wassenaar met het doel eenvoudige, doch van alle moderne gemakken voorzien, woongelegenheden te verschaffen aan kleine gezinnen en alleenstaande personen, zoowel voor permanent verblijf als voor korten tijd.

De behoefte aan dergelijke inrichtingen met centrale verwarming, centrale keuken, warmwatervoorziening, boodschappenlifts, telefoon, benevens attracties als conversatie-zaal, restaurant, winkels, tennisbanen, auto-garages, radio-centrale enz. doet zich in steeds meerdere mate gevoelen, niet het minst door de toenemende dienstboden-misère.

De bestaande en ontworpen flats en woonhotels zijn of worden luxueus ingericht en liggen alleen binnen het bereik van hen, die over een ruime beurs beschikken. Bij den ontwerper van het plan voorzied heeft evenwel de bedoeling voorgezet ook de bescheiden inkomens al de voordeelen van de moderne woning deelachtig te doen worden.

Het plan ligt met de voorloopige teekeningen bij ondergeteekende voor belangstellenden ter inzage. Ik twijfel niet, of velen zullen met het ingenieuze ontwerp van Ir. Rutten wenschen kennis te maken die kennismaking zal niet nalaten, om evenals mij, animo te wekken om mede te werken aan pogingen om tot uitvoering van het plan te komen. Omtrent de wijze, waarop die medewerking kan verleend worden, alsook omtrent de groote voordeelen, welke de gemeente Wassenaar als woonplaats biedt, geeft ondergeteekende gaarne inlichtingen.

Het komt mij voor, dat het op den weg van „Oost en West” ligt het ontwerp-Rutten te steunen. Velen personen, uit Oost of West komend om zich tijdelijk definitief in Nederland te vestigen, zou het verrijkt hier te lande in hooge mate veraangenaamd worden, wanneer hun op voordeelige voorwaarden een woning kon verstrekt worden, welke aan de hoogste eischen van hygiëne en confort voldoet. Daarom wend ik mij met vertrouwen tot de Redactie van het Orgaan van „Oost en West” met het verzoek het bovenstaande in het eerstvolgend nummer als „ingezonden” wel te willen opnemen. Bij voorbaat dank.

Hoogachtend,

D. DEN BAARS.

Wassenaar, Molenplein 10, den 18en Juni '28.
Bij tramhalte „Kerkdam”.

Berichten der Afdeelingen.

Afdeling Amsterdam.

VERSLAG OVER 1927.

Met groote voldoening zullen de leden onzer Afdeling zeer zeker op het afgelopen verenigingsjaar terug zien. Geen jaar toch heeft, voor zoover wij kunnen nagaan, zoveel geboden, zoveel verscheidenheid in kennis over Indië gebracht.

Het jaar 1927 werd op grootsche wijze ingezet, n.l. door het organiseren van eene tentoonstelling „Kunst in Tropisch Nederland”, bevattende de beroemde verzameling ethnographica door den etser W. O. J. Nieuwenkamp op zijne Indische reizen bijeengebracht.

Voor deze tentoonstelling, die boeide door hare schoone kleuren, nobele lijnen en prachtige versieringen, was groote belangstelling.

De heer Anne Hallema verklaarde zich op ons verzoek bereid eene lezing te houden over „Bali in de kunst van Nieuwenkamp.” Op Zaterdag 2 April vond deze lezing plaats in de tuinzal van het Stedelijk Museum te midden van de prachtige Bali-voorwerpen.

Over tentoonstelling en lezing verschenen in de verschillende dagbladen uitvoerige verslagen, welke getuigen van groote waardeering voor hetgeen geboden werd.

Woensdag 4 Mei ontvingen de leden onzer Afdeling namens het Instituut voor Volkshuisvesting en Stedenbouw eene uitnodiging tot het bijwonen van eene lezing door den heer J. J. G. E. Rückert, Dir. Gemeentebouwkundig Bureau te Semarang over „Indische woningbouw.”

Vrijdag 13 Mei werden onze leden door de Kon. Ver. Koloniaal Instituut uitgenoodigd eene lezing bij te wonen van den heer P. W. M. Dakus, hortulanus 's Lands Plantentuin te Buitenzorg over „Eene wandeling door 's Lands Plantentuin”.

Woensdag 1 Juni genooten wij, uitgenoodigd door de Kon. Ver. Koloniaal Instituut, de vriendelijke gastvrouw, van de voordracht van den heer C. C. F. M. le Roux over de pas ontkende be-

volking van het Nassau-gebergte van Nederlandsch-Centraal Nieuw-Guinee.

Zaterdag 11 Juni vervulde onze Afdeling de rol van gastvrouw en wel ter gelegenheid van de Jaarlijkse Algemeene Vergadering welke dit jaar in Amsterdam in het Koloniaal Instituut werd gehouden.

Na afloop van de lunch werden alle aanwezigen namens den Raad van Beheer door den Algemeen Secretaris, den heer Westerveld, ontvangen, waarna een rondgang door het Museum plaats vond.

Aan het slot van dezen in alle opzichten goed geslaagden dag vertoonde de heer Tassilo Adam ons zijn prachtige collectie gekleurde lichtbeelden.

Dinsdag 7 Juni brachten wij ons Bestuurslid Ed. Cuyper naar zijn laatste rustplaats, een krans van onze Afdeling dekte zijn baar en wij spraken woorden van dank en hulde aan het graf van dezen grooten werker, wiens hart zoo warm klopte voor Indië's land en volk.

Donderdag 9 Juni vertegenwoordigden wij onze Afdeling bij de plechtige bijzetting van het stoffelijk overschot van Generaal Van Heutz en brachten wij onze hulde in den vorm van een palmtak.

Na de zomer-vacantie werd het nieuwe seizoen op een waardige wijze ingezet, n.l. door eene Eerevoorstelling in het Roxy-Theater uitsluitend voor de leden van onze Afdeling van het zeer belangrijke filmwerk „Mataram”, opgenomen door Tassilo Adam en door hem genoemd „Eene openbaring van Java's vorstelijke praal en volksleven”.

Uitvoerige verslagen over dit culturele filmwerk hebben in de verschillende couranten gestaan.

Donderdag 20 October vervulde de Kon. Ver. Koloniaal Instituut weer de rol van gastvrouw en konden onze leden de voordracht van den heer C. M. Hamaker over „De koelie in de bergcultures op Java en zijn onmiddellijke chef” bijwonen.

Zaterdag 29 October organiseerde de Ver. „Nederland—Frankrijk” in samenwerking met onze Afdeling een avond, waarin de heer Homberg, administrateur de la Banque de l'Indo-Chine, een voordracht hield over het zeer belangrijke onderwerp „l'Action coloniale de la France”. Jammer dat er van den kant van onze leden zoo weinig belangstelling was. Het coquette zaaltje van Hotel de l'Europe was nog niet half gevuld.

Dinsdag 15 November hield de heer J. C. Mollema, oud-hoofdadministrateur der Billiton-Mij., eene lezing met lichtbeelden over „De reis om de wereld” door Olivier van Noort. De talrijke aanwezigen in het bioscoopzaaltje van de Amsterdamsche Burgerwacht hebben zeer zeker genoten van deze zoo pittige voordracht, tintelend van humor, uit de jaren 1598—1601.

Woensdag 7 December vereenigden wij ons met de Ver. „Hou en Trouw” en vertelde de koene vliegenier luit. G. A. Koppen ons van zijn vliegtocht naar Nederlandsch-Indië en terug per „Postduif”.

Dankbaar en voldaan zal het auditorium, dat de geheele groote aula van het Kol. Instituut vulde, wel huiswaarts gekeerd zijn. Koppen is toch niet alleen een kranige vlieger, maar ook tevens een goede en gezellige causeur.

Vrijdag 16 December stonden wij in het teeken van „De West”. Uitgenoodigd door het Algemeen Nederlandsch Verbond, Ver. „Hou en Trouw”, Ver. L.E.G.O. en onze Afdeling hield de oud-Gouverneur Staal in het Koloniaal Instituut een voordracht over „Suriname, land en volk”. De belangrijke lezing werd toegelicht door de vertooning van de Suriname-rolprent en van een aantal lichtbeelden.

Woensdag 14 December waren de leden onzer Afdeling de gast van de Vereeniging „Bendor” en maakten zij de voordracht mee van prof. L. van Vuuren over „De sociaal culturele ontwikkeling van den Nederl. Ind. Archipel”.

Zaterdag 17 December waren wij op het met een sneeuwkleed bedekte Westerveld en brachten wij een laatste groot aan den grooten figuur Dr. C. W. Janssen. Tevens brachten wij een bezoek aan het mooie stijlvolle grafmonument, opgericht ter eere van onzen in 1926 ontslapen Voorzitter, Mr. W. Sonneveld.

Woensdag 21 December hield de heer J. C. Lamster, gep. Majoor van het Nederlandsch-Ind. Leger, een voordracht over „Atjeh voor en na de pacificatie” voor de leden van het Kool. Instituut, en alweder waren de leden onzer Afdeling hartelijk welkom.

Ook dit jaar kwamen verschillende aanvragen voor het organiseren van avonden gewijd aan het een of ander Indisch onderwerp. Hieraan konden wij steeds tot ons groot genoegen voldoen, o.a.:

3 Januari voor het personeel van het ziekenhuis te Bakkum. Java-film.

11 Januari Nut van 't Algemeen, te Winsum, Bali, land en volk.

25 Januari Toynbee-Vereeniging, Amsterdam, Siam, het land van den witten olifant.

2 Februari Old-Fellowloge, Bussum, J. F. E. Einaar over Suriname.

3 Februari. Nut van 't Algemeen, Steenwijk, Bali, land en volk.

15 Februari. Ver. Epener Woning te Epe, Siam, het land van de witte olifanten.

23 Februari. Afdeling Breda. Planciusfilm en Java-China, Japan, Lijn-film.

2 Maart. Nut van 't Algemeen, Heerenveen, Bali, land en volk.

5 Maart. Nut van 't Algemeen, Tilburg. Reis met den Kroonprins van Djokja.

8 Maart. Nut van 't Algemeen, Alphen a.d. Rijn, Bali, land en volk.

In November werd in het Kaiser-Wilhelm-Museum te Krefeld eene tentoonstelling gehouden van Javaansche beeldhouwwerken en Indische weefsels. Onze Afdeling kreeg het verzoek om naar aanleiding van deze tentoonstelling een Indischen kunstavond te organiseren. Tot onze groote voldoening konden wij aan dit verzoek voldoen. Op 25 November gaf R. S. Hardjodirringo, bijgestaan door vijf zijner landgenooten, in de groote zaal van dat mooie museum voor een uit-

gelezen gezelschap van geleerden en kunstenaars een wajang-voorstelling begeleid met gamelan-muziek, gevolgd door verschillende dans-demonstraties.

Ook dit jaar was een onzer Bestuursleden elken Maandagmorgen van half 12 tot 1 uur in het gebouw van de Amsterdamsche Burgewacht aanwezig tot het verstrekken van inlichtingen, en het zal den leden onzer Afdeling zeker wel interesseeren te vernemen, dat hiervan een druk gebruik werd gemaakt; 92 personen brachten hem een bezoek, deden vragen omtrent betrekkingen, ontrant land en volk. Ook op maatschappelijk gebied deden zich weer vele gevallen voor en het is ons een groot genoegen hier te kunnen mededeelen, dat wij op dit terrein mooi en goed werk hebben kunnen verrichten.

Op dezen weg kunnen wij echter alleen voortgaan indien wij gesteund worden door een groot aantal leden en het is dan ook niet zonder reden dat wij op een der onlangs verzonden toegangskarten de volgende woorden lieten drukken:

„Zij, die reeds lid zijn en daardoor blijk gegeven hebben van hunne instemming met het doel en streven der Vereeniging worden vriendelijk uitgenoodigd ook anderen in hun kring tot het lidmaatschap aan te sporen.”

Ten slotte nog een woord van dank aan de Kon. Ver. Het Koloniaal Instituut voor de gastvrijheid, welke zij in zoo ruime mate aan de leden onzer Afdeling heeft verleend en aan de Besturen van die Vereenigingen en Lichamen, waarmede wij het afgelopen jaar mochten samenwerken.

Aan het einde van het jaar bestond het Bestuur uit de heeren: G. C. van den Wall Bake, Voorzitter; W. C. Bonebakker, Onder-Voorzitter; M. Garschagen, Penningmeester; L. D. Petit, Secretaris; W. Rehbock, Dr. F. W. T. Hunger en Mr. Dr. W. Dijkmeester.

L. D. PETT,

Secretaris Afd. Amsterdam.

Afdeling Apeldoorn.

Wij ontvingen nog geen enkele bestelling voor het mooie geïllustreerde werk over de West, dat in de étalage van den heer Minderman lag. De prijs was f 3.—, wordt later f 3.50 en komt niet in den handel. Wie het wenscht geve dit ten spoedigste op aan den secretaris J. C. Baars, Lammerweg 3.

Mededeelingen.

Van het Hoofdbestuur.

ATTENTIE!

Als gevolg van het niet-deelnemen aan den gemeenschappelijke maaltijd op den Oost- en Westdag, 23 dezer, door leden die zich daarvoor wel opgegeven hadden, heeft het Hoofdbestuur den pachter van het Restaurant op de L.T.A. met een niet onbeduidend bedrag moeten schadeloos stellen.

Het Hoofdbestuur richt zich nu tot leden, hier bedoeld, met het vriendelijk doch dringend verzoek een bedrag van f 3.— alsnog te willen overmaken aan den Secr.-penningm. der Vereeniging te Den Haag, Giro No. 14574.

De juist verschenen derde druk van „Onze West” [uitgave van het Informatiebureau] is verkrijgbaar gesteld bij onzen vertegenwoordiger in Suriname, den heer H. P. Nije, Jodenbreestraat 65 boven te Paramaribo.

Van het Dagelijksch Bestuur.

Wegens uitstедigheid van den Administrateur zullen in de K. W. Nos. 27 en 28 geen mutatiestaten worden opgenomen.

Van de Redactie.

LUCHTPOSTZEGELS.

Zoals bekend, ligt het in de bedoeling eerlang over te gaan tot de uitgifte van een tweetal luchtpostzegels, ter voldoening van het luchtrecht, dat boven de gewone frankering verschuldigd is voor correspondentie, welke met een der 4 dit jaar uit te voeren Holland—Indië-vluchten vervoerd wordt.

De zegels, welke een waarde-aanduiding van 40 en van 75 cent zullen dragen (respectievelijk voor briefkaarten en, per 20 gram, voor de overige stukken) worden vervaardigd naar ontwerpen van Chris Lebeau; de afmeting is iets grooter dan van de gewone zegels, omdat de nieuwe zegels nagenoeg vierkant zullen zijn.

Met het oog op het gebruik waarvoor deze zegels bij de uitgifte zijn bestemd — het luchtverkeer naar Nederlandsch-Indië — zal door deze zegels de herinnering worden vastgelegd aan de eerste vliegers, die luchtpost naar Indië vervoerden: het zegel van de hoogste waarde (75 cent) zal de beeltenis dragen van Van der Hoop, den leider van den eersten vliegtocht, het zegel van 40 cent die van luitenant Koppen, die de tweede postvlucht naar Indië volbracht. De luchtvaarders worden afgebeeld, zittende in de cabine van hun vliegtuig. Daarboven staat het woord „Nederland”, er onder de waarde-aanduiding met het woord „luchtpost”.

De kleur van het zegel van 40 cent is rood, van 75 cent groen.

Hotel-Restaurant VELSERBEEK VELSEN, TELEFOON No. 504

RUSTIG VERBLIJF :: PRIMA KEUKEN
Aanbevolen Adres voor „Oost en West”

FIRMA AUG. SAVELKOUL

AMSTERDAM

HET BESTE ADRES VOOR
INDISCHE UITRUSTINGEN
PALM BEACH
COSTUMES

Een huis koopen, is een zaak van VERTROUWEN

Wendt U daarom bij aankomst in Holland,
direct tot

BOUWBUREAU H. J. WEIMAR & ZOON

LIJSTERBESPLEIN 16 :: TEL. 33052
MAGNOLIASTRAAT 50 :: TEL. 38362

Door onze jarenlange relaties met
Indische en Hollandsche families, weten
wij precies wat U zoekt en houden
wij met alle details rekening.

Wij bouwen nu schitterende Heeren-
huizen aan de ROELOFSTRAAT (nabij
Benoordenhoutscheweg) op eigen grond,
gelegen op het Z.O.

Wij komen U gaarne, zonder eenige
kosten Uwerzijds, bezoeken.

Prima referenties Prima referenties

TOKO BOGOR

SUEZKADE 122 a,b - DEN HAAG - TEL. 33472

Het Adres voor

Rijsttafel-Ingrediënten

Prima kwaliteiten - Voordeel. prijzen
Steeds verse Indische vruchten

KLEUTERHUIS „CLYNE DYCKE” te ZEIST

TEHUIS VOOR KINDEREN VAN ELKEN LEEFTIJD

zoowel voor VAST-, als voor KORTER- of LANGER

VERBLIJF in de Vacantiedagen en bij op reis zijn van de Ouders

GELEGEN IN HET VILLAPARK, Fr. v. d. Puitenlaan No. 14, Telefoon: Zeist 346

Prospecti worden op aanvraag gaarne toegezonden.

Directrice N. E. LANGEREIS

AANBEVOLEN DOOR DE VEREENIGING „OOST EN WEST”

Van het Informatie-Bureau:

Mej. Tj. Beetstra, Verpleegster 1e kl. bij het Krank-
zinnigenwezen; Bergweg 81, Rotterdam.
Mej. J. C. v. d. Plasse, Verpleegster 1e kl. bij den
D. V. G.; „Ziekenzorg”, Wageningen.
Mej. J. Engelsma, Stationsweg 101, Grouw (Fr.).
Mej. C. Nienhuis, Valkenboschkade 207, 's-Gravenhage.
Mej. L. Greben, Wijkverpleegster te Strijen.
Mej. C. Oudendorp, Saxenburgerstraat 28a, Amsterdam.
Mej. T. Bos, Wilhelminagasthuis, Amsterdam.
Mej. C. Oeljee, Weezenstraat 24, Helder.
Mej. H. E. J. Offerhaus, Gem. Ziekenhuis, Slijkeinde,
's-Gravenhage.
Mej. C. M. Witberg, Ceintuurbaan 302, Amsterdam (Z.).
Mej. W. Kaagman, Gem. Ziekenhuis, Tapijtweg, 's-Graven-
hage.
Mej. E. H. Egthuisen, Boulevard 49, Arnhem.
Allen verpleegster 1e kl. bij de Militaire Hospitalen.
Mr. N. J. C. Hoorweg, Rechterlijk ambtenaar, Banka-
straat 2c, 's-Gravenhage.
J. H. Oederkerk, Onderwijzer 2e kl. b. h. O.L.O., Schut-
tersbergplein 41, Arnhem.

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF.

H. H. Albreghs, Commissaris van Politie der 1e kl., Rue
des Pierres 12, Brussel.
W. Thierrij, Ambt. ter besch. b. d. Boekit Asem Steen-
kolenmijnen, Huijgensstraat 3, Voorburg.
H. Rensing, Hoofdagent 1e kl. b. d. Veldpolitie, Bocholt
(Westfalen), Franzstrasse 45.
S. Lont, Fgd. referend. b. h. kant. v. Reiswezen, Bre-
diusweg 17, Bussum.
H. J. Kloppenborg, Waschmeester burg. ambt. b. d. Mil.
Wassch., Friescherstraatweg 14, Groningen.
R. Bakker, Cipier 1e kl. b. d. Bijz. strafgevangenis te
Meester-Cornelis, p.a. W. Dirksen, Velkamp te Nij-
kerk 278.
C. Peetoom, Ondercomm. v. Pol. i. d. res. Madoera,
Thomsonlaan 78, 's-Gravenhage.
J. H. M. Elsenbroek, Commies der 1e kl. b. d. P.T.T.-
dienst, Daendelsstraat 57, 's-Gravenhage.
M. J. Moulin, 2e Werktuigk. b. d. Gouv. Marine, 2e
Schuijtsstraat 314, 's-Gravenhage.
B. J. Grutterink, Opperhoutvester b. h. Boschw. in N.-I.,
Grintweg 169, Bennekom.
J. J. v. Beijmerwerdt, Hoofd werkplaats b. d. P.T.T.-
dienst, Ant. Duijckstraat 48, 's-Gravenhage.
Mej. W. J. J. Valk, Gouv.-arts 1e kl. dienst Volksgezond-
heid, Hotel Pomona, 's-Gravenhage.
C. L. Hols, Hoofdpol.opz. b. d. Alg. Politie, Amsiellaan
29 (I), Amsterdam.
Ir. J. H. Bos, Houtvester b. h. Boschwezen in Ned.-Indië,
Ijselstraat 69(II), Amsterdam.
A. R. L. Dezentje, Adj.-referendaris b. h. Dept. der
Marine, Van Merlenstraat 74, 's-Gravenhage.
P. H. van Altena, Teekenaar-constructeur b. d. S.S. en
Tr., p.a. J. Wilking, Looiidijk, De Bilt.
J. D. Metzlar, Leraar b. d. H.B.S. te Bandoeng, Huizum
(bij Leeuwarden).
E. W. Wijers, Tuinbouwkundig ambtenaar 1e kl., Zut-
phenschestraatweg 34, Dieren.
H. W. Vonk, Controleur 1e kl. b. h. Binnenl. Bestuur,
Weststraat 109, Helder.
J. Keller, Adm. burgerl. ambt. Mag. dienst Artillerie,
John. Franklinstraat 34(H), Amsterdam.
Th. Florentinus, Boekhouder bij 's Lands Baggerbedrijf;
p/a. Ned.-Ind. Escompto-Mij., Den Haag.
F. Oldenburger, Ingenieur 1e kl. bij de B.O.W.; p/a.
Fa. Tichelaar en Cleveringa, Jacobijnerstraat, Gro-
ningen.
E. Ph. M. de Sonnaville, Tijd. leerares bij de Oostersch-
Letterk. Afd. der A. M. S. te Soerakarta; Graafsche
Weg 11, Nijmegen.
J. Th. Dorrestein, Opzichter werkplaats bij de S.S. en
Tr.; Stationsweg, Lochem.

C. A. W. van Maanen, wnd. alg. ontv. 3e kl. 's Lands
te Soerabaya; Magnoliastraat 36, 's-Gravenhage.
J. L. Voogt, Adj.-controleur van de Bel. te Bandoeng,
Columbusstraat 86, 's-Gravenhage.
J. Liscaljet, Ingenieur 2e kl. bij de S.S. en Tr.; Park-
laan, Bussum.
B. Koopmans, Fgd. Controleur bij het B. B.; Silen-
straat 37, Hilversum.
T. C. Schol, Gouv. veearts der 1e kl. te Keboemen
Utrechtscheweg 91, Oosterbeek.
A. van Hattem, Gedipl. techn. ambt. 3e kl. bij de P.T.T.
Vondelstraat 85, Brussel.
Dr. F. D. K. Bosch, Hoofd Oudheidk. dienst in Ned.
Indië; Van Breesstraat 66, Amsterdam.
H. A. Muller, Bouwkundige bij den dienst der S.S. en
Tr.; Obrechtstraat 303, 's-Gravenhage.
W. Hent, Controleur 1e kl. bij den P.T.T.-dienst; Reij-
wardtstraat 7, Amsterdam.
J. G. de Haan, Hulprediker v. d. Inl. Chr. Gem. te Lan-
goan; Koninginnestraat 16, Breda.
Ir. K. Holwerda, Natuurwetensch. techn. ambtenaar
kl. bij den dienst der Volksgezondheid; Meezenplein
20, 's-Gravenhage.
J. N. Wallast, Directeur 3e kl. dienst Gevangeniswezen
Palmbloomstraat 7, 's-Gravenhage.
L. E. P. Young, Werktuigkundige bij de S.S. en Tr.
Obrechtstraat 448, 's-Gravenhage.
J. G. Statius Muller, Hoofdcomm. Gouv. Secr. te Wil-
lemstad (Curaçao, West-Indië), Stephensonstraat 7
's-Gravenhage.

MET PENSIOEN.

A. Binkhorst, Ambt. ter besch. v. h. Best. der S.S.
Tr., Taanerstraat 104b, Rotterdam.
Mevr. Y. M. G. W. van Leeuwen, geb. Van Peer, Onder-
wijzeres der 3e kl. b. h. O.E.L.O., Pension Quisisan
Zeeboulevard te Zandvoort.
C. Benit, Inspecteur bij den P.T.T.-dienst; Bosch-
vaartstraat 15rood, Haarlem.
G. A. Willems, Onderwijzer 1e kl. bij het O.E.L.O.
Hyacinthweg 16, 's-Gravenhage.
W. H. J. Ch. Brugman, Controleur 1e kl. bij den P.T.T.
dienst; Van Speijkstraat 20, Amsterdam.
J. C. H. Brugman, Ambt. 4e kl. dienst In- en Uitvoer-
enz.; Van Speijkstraat 20, Amsterdam.
A. Jansen, Onderwijzer 1e kl. bij het O.E.L.O.; Zwo-
scheweg 54, Deventer.
GEPENSIONNEERDE CURAÇAOSCHE AMBTENAREN
A. Leeflang, Kommies der Belastingen op Aruba, Stern-
weg 15, Zeist.
C. P. de Haseh, Districtsmeester in Curaçao, Galile-
straat 4, 's-Gravenhage.

Den Leden wordt beleefd doch dringend verzocht
bij adresverandering ten spoedig-
hiervan mededeeling te doen: in Nederland aan de
Heer Administrateur der Vereeniging, K.Voorhout 6, De
Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, de
Heer Mr. K. FAUSER, Koedoes, res. Semarang, Java

N.V. ESCEHA, LAAN V. MEERDERVOORT 53

Zieken- en Invalidenwagens

Personen- en
Baby-weegschalen

Oók in huur verkrijgbaar
DEN HAAG - TELEFOON 3181

Mutatiestaat van 20 tot 23 Juni.

Nieuwe Leden:

M. K. Boon te Hoogezand (Gr.). f 5.—
Th. Siteur, Apeldoorn, Markplein 11. f 5.—
P. Tjallingii, Amersfoort, Berkenweg 11. f 5.—
Nederlandsch-Indische Luchtvaartmaatschappij, Den
Haag, Hofweg 9. f 5.—
H. van Rijmenam, Den Haag, Koninginnegracht 133. f 5.—
E. J. van Lier, oud-Hoofd v. d. Arbeidsinspectie O.-I.,
Brussel, 14 Avenue des Hortensias. f 10.—
W. H. Lionarons, Paramaribo, Rust en Vredestraat
No. 124. f 5.—

Geïntroduceerd door:

Secretaris Afd. Groningen,
den heer L. R. Wentholt te Apeldoorn.
Afdelingsbestuur Amersfoort.
Eigen aanmelding,
den heer D. J. C. Dikkers te Voorburg.
Eigen aanmelding.
Eigen aanmelding.

Afschrijven:

R. J. Bouman, Phil. Cand. Leiden, Witte Singel 58.

Soorajpersad, Bode Immigratie Dep. Paramaribo, Se-
burnstraat 8.

Adresveranderingen:

Mevrouw M. L. van Bleijenburg, van: Apeldoorn, Van
der Heijdenlaan 9, naar: Den Haag, Archimedesstraat
39. f 5.—
R. S. Metzelaar, van: Den Haag, Regentesselaan 93 terug
naar: Rijswijk (Z.-H.), Leeuwendaallaan 35 (rectifi-
catie).
Chr. A. Simons, Districts-Commissaris van: Paramaribo
naar: Tulpenboomstraat 58. f 5.—

A. F. Lens, Hoofdambtenaar B.B., van: Hengelo, Schat-
burgerstraat 27 naar: Weltevreden Dep. B.B.
W. Ch. Hardeman, thans: Gouverneur van Oost-Java
Soerabaja.
P. J. van Gulik, thans: Gouverneur van Midden-Java
Semarang.
J. E. Jasper, thans: Gouverneur van het Gouvernemen-
Jogjakarta.